

تلاشی در مسیر معرفت

- دانلود گام به گام تمام دروس ✓
- دانلود آزمون های قلم چی و گاج + پاسخنامه ✓
- دانلود جزوه های آموزشی و شب امتحانی ✓
- دانلود نمونه سوالات امتحانی ✓
- مشاوره کنکور ✓
- فیلم های انگیزشی ✓

 www.ToranjBook.Net

 [ToranjBook_Net](https://t.me/ToranjBook_Net)

 [ToranjBook_Net](https://www.instagram.com/ToranjBook_Net)

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۱۷

جمعه ۱۴۰۰/۱۲/۰۶

آزمون‌های سراسر گاج

گزیده دروس را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۸۰	مدت پاسخگویی: ۲۶۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال		مدت پاسخگویی
		از	تا	
۱	فارسی	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضیات	۱۰۱	۱۱۵	۳۰ دقیقه
		۱۱۶	۱۲۵	
		۱۲۶	۱۳۵	
۶	ریاضی و آمار ۳ ریاضی و آمار ۱ ریاضی و آمار ۲ اقتصاد	۱۳۶	۱۴۵	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	۱۴۶	۱۶۰	۲۵ دقیقه
		۱۶۱	۱۷۰	
		۱۷۱	۱۸۰	
۸	علوم و فنون ادبی ۳ علوم و فنون ادبی ۱ علوم و فنون ادبی ۲ زبان عربی (اختصاصی)	۱۸۱	۱۹۰	۱۰ دقیقه
۹	تاریخ	۱۹۱	۲۰۰	۲۰ دقیقه
		۲۰۱	۲۱۰	
		۲۱۱	۲۲۰	
۱۰	جغرافیا	۲۲۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه
		۲۳۱	۲۴۰	
		۲۴۱	۲۵۰	
۱۱	جامعه‌شناسی	۲۵۱	۲۶۰	۳۰ دقیقه
		۲۶۱	۲۷۰	
		۲۷۱	۲۸۰	
۱۲	فلسفه و منطق	۲۸۱	۲۹۰	۳۰ دقیقه
		۲۹۱	۳۰۰	
		۳۰۱	۳۱۰	
۱۳	روان‌شناسی	۳۱۱	۳۲۰	۱۰ دقیقه

آزمون‌های سراسر گاج

دروس	طراحان	ویراستاران علمی
فارسی	امیرنجات شجاعی	اسماعیل محمدزاده - مسیح گرجی مریم نوری‌نیا - فاطمه اسدی
زبان عربی	روح‌اله اصغری	شاهو مرادیان - سیدمهدی میرفتحی علیرضا شفیعی - پریسا فیلو محمدیوسف هدایت
دین و زندگی	مرتضی محسنی کبیر	بهاره سلیمی - عطیه خادمی
زبان انگلیسی	امید یعقوبی فرد - مهدیه حسامی	مهدیه حسامی - مریم پارسائیان ساناز فلاحی
ریاضیات	محمد یگانه	ندا فرهختی - مریم ولی‌عابدینی مینا نظری
اقتصاد	سیدامیرحسین میراسکندری	مریم پارسائیان - احمد منصوری رقیه بژند - مریم میرقاسمی
تاریخ	محمداسماعیل سلمانپور	سیده مریم میرقاسمی - فاطمه ساریخانی مریم پارسائیان - لیلا عباسی
جغرافیا	محسن مصلاهی	مریم پارسائیان - سیده مریم میرقاسمی رقیه بژند
جامعه‌شناسی	مینا تاجیک	مریم پارسائیان - رقیه بژند فاطمه ساریخانی - مریم میرقاسمی
فلسفه و منطق	حیدر جلالی	مریم پارسائیان - مریم میرقاسمی
	ابراهیم امینی	
روان‌شناسی	نگار کاغذگران	سیده مریم میرقاسمی - مریم پارسائیان رقیه بژند - لیلا عباسی

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نیش بازارچه کتاب

اطلاع‌رسانی و ثبت نام
۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزروعی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

بازبینی دفترچه: بهاره سلیمی - عطیه خادمی

ویراستاران فنی: ساناز فلاحی - مروارید شاه‌حسینی - مریم پارسائیان - زهرا رجبی - سپیده‌سادات شریفی

سرپرست واحد فنی: سعبده قاسمی

صفحه‌آرا: فرهاد عیدی

طراح شکل: آرزو گلفر

حروف‌نگاران: بگه روزبهانی - مینا عباسی - مهناز السادات کاظمی - زهرا فتاحی - فرزانه رجبی - ربابه الطافی

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی - مرکز فرهنگی و آموزشی - تهران - خیابان انقلاب

به نام خدا

حقوق دانش‌آموزان در آزمون‌های سراسری گاج

داوطلب گرامی؛ با سلام در اینجا شما را با بخشی از حقوق خود در آزمون‌های سراسری گاج آشنا می‌نمایم:

- اطلاعات شناسنامه‌ای و آموزشی شما مانند نام، نام خانوادگی، جنسیت و گروه آزمایشی بایستی به صورت صحیح در بالای پاسخ‌برگ درج شده باشد.
- آزمون‌های سراسری گاج باید راس ساعت اعلام شده در دفترچه، شروع و خاتمه یابد.
- محل برگزاری آزمون باید از لحاظ سرمایش و گرمایش، نور کافی، نظافت و سایر موارد در حد مطلوب و استاندارد باشد.
- سؤالات آزمون‌های سراسری گاج بایستی نزدیک‌ترین سؤالات به کنکور سراسری باشد و عاری از هرگونه اشکال علمی و تاپیی باشد.
- در هنگام برگزاری آزمون باید تغذیه رایگان دریافت نمایید.
- بعد از هر آزمون و به هنگام خروج از جلسه آزمون بایستی پاسخ‌نامه‌ی تشریحی هر آزمون را دریافت نمایید.
- کارنامه‌ی هر آزمون بایستی در همان روز آزمون به روش‌های ذیل تحویل شما گردد:

• مراجعه به سایت گاج به نشانی www.gaj.ir

• مراجعه به نمایندگی.

۸- خدمات مشاوره‌ای رایگانی که در طی ۱ مرحله آزمون (ویژه داوطلبان آزاد) ارائه می‌گردد شامل:

- برگزاری جلسه مشاوره حداقل یکبار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
- تماس تلفنی حداقل ۲ بار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
- تماس تلفنی با اولیا حداقل یکبار در هر فاز [آزمون‌های سراسری گاج در چهار فاز تابستانه، ترم اول، ترم دوم و جامع برگزار می‌گردد].
- بررسی کارنامه آزمون توسط رابط تحصیلی در هر آزمون.

چنانچه در هر یک از موارد فوق کمبود و یا نقصی مشاهده نمودید لطفاً بلافاصله با تلفن ۰۲۱-۶۴۲۰ تماس حاصل نموده و مراتب را اطلاع دهید.

📞 در گاج، بهترین صدا،

صدای دانش‌آموز است.

فارسی

۱ ۲ واژه‌های مترادف:

انبان: خیک / جرس: درای / رخصت: یار / هژیر: غضنفر

۲ ۲

واژگان غیرمرتبط: نبرد - خاک

واژگان مرتبط: دادگاه: محضر - لیاقت: هنر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واژگان غیرمرتبط: ظلم

واژگان مرتبط: بی‌گمان: آوری - استشهادهادنامه: محضر - ترس: اندیشه

(۳) واژگان غیرمرتبط: هیزم

واژگان مرتبط: اندوه: اندیشه و گرت - مهیب: ژنده - شایستگی: هنر

(۴) واژگان غیرمرتبط: -

واژگان مرتبط: استعداد: هنر - شتر: هیون - اضطراب: اندیشه - بی‌تردید: آوری

۳ ۴ معنی درست واژه‌ها:

آزم: شرم، حیا

طرح افکندن: کنایه از بنا نهادن (طرح ظلم افکندن: سبب پیدایش و

گسترش ظلم شدن، بنیان ظلم نهادن)

زشحه: قطره، چکه (شرح: پاره‌گوشتی که از درازا بریده باشند).

مکیدت: کید، مکر، حيله (خود: آب دهان، بزاق)

برافراختن: برافراشتن، بلند کردن (برافروختن: روشن کردن)

۴ ۳ املای درست واژه: سلاح: جنگ‌افزار (صلاح: مصلحت)

۵ ۴ املای درست واژه‌ها:

دغلی: نادرستی و ناراستی

عاید شدن: نصیب شدن، به دست آمدن

زوال: نابودی، از بین رفتن

غزا: پیکار، جنگ

۶ ۴ املای درست واژه‌ها:

(ج) اصرار: پافشاری

(د) گزاردن: به جا آوردن

۷ ۲ آن چه در هر گزینه، دلالت بر زمینه ملّی حماسه می‌کند:

(۱) آزمودن با آتش

(۳) رسم کافور و کفن

(۴) اعتقاد به تأثیر روزگار در سرنوشت انسان

۸ ۴ بررسی آرایه‌ها:

کنایه (بیت «ج»): چشم بر هم زدن

استعاره (بیت «ه»): در صبح

جناس (بیت «ب»): که، که

تشبیه (بیت «الف»): ابر چشم

تلمیح (بیت «د»): اشاره به پناه بردن پیامبر (ص) به غار «تُور» در هنگام

هجرت به مدینه و همراهی ابوبکر صدیق با ایشان

۹ ۴ بررسی آرایه‌ها:

ایهام (هر دو مورد): تاب: ۱- روشنی ۲- تحمل

جناس ناهمسان: او، رو

تشخیص: جان‌بخشی به خورشید

تشبیه: روی یار به خورشید

حسن تعلیل: دلیل زردی خورشید، شرم از زیبایی یار است.

۱۰ ۴ تضاد: خزان ≠ بهاران / حس آمیزی: -

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اسلوب معادله: منعم / کاسه همسایه / خالی برگشتن = لعل / قدح /

لبریز برگشتن

استعاره: لعل استعاره از لب

(۲) اغراق: بزرگ‌نمایی در وصف کوچک بودن دهان یار

ایهام تناسب: تنگ: ۱- یک لنگه از بار (معنی درست) ۲- متضاد فراح (معنی

نادرست، متناسب با باریک)

(۳) کنایه: رو بر آستان کسی مالید

حسن تعلیل: دلیل اشک به چشم آمدن و ناتوانی شاعر در نگاه مستقیم به

خورشید کردن، این است که خورشید نورش را از چهره معشوق گرفته و

نشانه‌های او را همراه خود دارد.

۱۱ ۳ بررسی آرایه‌ها:

حس آمیزی: ضمیر روشن - رای منبر

پارادوکس: توأم بودن بندگی و آزادی

کنایه: پای‌بند بودن - برگشتن طالع

ایهام: مهر: ۱ - محبت ۲ - خورشید

۱۲ ۳ فعل «گرفتن» در این گزینه در معنی «خرده گرفتن و مؤاخذه

کردن» به کار رفته و در سایر گزینه‌ها در معنی «فرض کردن».

۱۳ ۲ صفت فاعلی: تابان / صفت نسبی: ربّانی

۱۴ ۲ خموشی: نهاد

۱۵ ۱

ترکیب‌های وصفی: آن زلف - خیالی ... محال [مورد ۲]

ترکیب‌های اضافی: کوه آهن - دلم - آمیزش خلق - حلقه زنجیر - ناله من - دل

سنگ - کثرت ناله - فکر بیرون شد - دوری راه [مورد ۹]

۱۶ ۴ جمله مرکب در بیت اول: دیدنی نیست که آخر به شنیدن نرسد.

جمله مرکب در بیت دوم: صبح ما رفت به جایی که دمیدن نرسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) گروه‌های مسندی: افسانه - پرافشان [مورد ۲]

(۲) شیوه بلاغی: صبح ما رفت به جایی

(۳) صفت لیاقت: - / صفت فاعلی: پرافشان

۱۷ ۳ مفهوم مشترک ابیات سؤال و گزینه (۳): آزادگان تهمت و

تنگ را بر نمی‌تابند. / دشواری تحمل تنگ

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) آزادگان منت را تحمل نمی‌کنند. / قناعت‌پیشگی افراد آزاده

(۲) دشمنی خلق با پاکان / دعوت به انزوا و عزلت

(۴) خودآتهامی

زبان عربی (عمومی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب مشخص کن (۳۵ - ۲۶):

۲۶ ۲ ترجمه کلمات مهم: إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ: همانا انسان در

زیان است / إِلَّا: مگر، به جز / الَّذِينَ: کسانی که / آمَنُوا: ایمان آورده‌اند / عَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ: کارهای نیکو انجام داده‌اند

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا» نادرست ترجمه شده است: مگر کسانی که ایمان آورده‌اند،
«عملوا» درست ترجمه نشده است.

(۳) عمل صالح (← کارهای نیکو)

(۴) «الإنسان» مفرد است، «عملوا» ماضی است نه مضارع.

۲۷ ۲ ترجمه کلمات مهم: أَمْرِي: به من دستور داد، به من امر کرد /

أَحَدَ الصَّالِحِينَ: یکی از خوبان / أَنْ أَلْتَزِمَ بِالصَّدْقِ: که به راستگویی پایبند
باشم / حَتَّى أَتَخَلَّصَ: تا رهایی یابم / مِنْ كُلِّ عَيْبٍ: از هر عیبی

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «درستکاران» ترجمه دقیقی نیست؛ «آن‌قدر» معادلی ندارد.

(۳) ضمیر «ی» در «حیاتی» ترجمه نشده است، «خود را ملزم کنم» ترجمه
چیز دیگری است.

(۴) «چنان‌چه: این» در عبارت نداریم، «حتی» ترجمه نشده است.

۲۸ ۳ ترجمه کلمات مهم: إِثْمَارَ: میوه دادن / شَجَرَةَ الْجَوْزِ: درخت

گردو / يَسْتَعْرِقُ: طول می‌کشد / عَشْرَ سِنَوَاتٍ: ده سال / مَنْ يَغْرَسْ فُسَيْلَتَهُ:
هر که نهالش (نهال آن) را بکارد / لَيْتَ كُنَّ صَبُورًا: باید شکبیا (بردبار) باشد

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «یستغرق» نادرست ترجمه شده است، «سال دهم = السنة العاشرة، العام
العاشر»، می‌کارد (← بکارد)

(۲) «میوه‌ها = اثمار»، «اثمار: میوه دادن»، «نیاز دارند» ترجمه نادرستی
است، «باید شکبایی بورزد = فليصبر!»

(۴) «میوه ده کردن» نادرست است، می‌کارد (← بکارد)، «لَيْتَ كُنَّ صَبُورًا: باید
شکبیا باشد» نه «شکبایی بورزد».

۲۹ ۳ ترجمه کلمات مهم: حَبْرَتٌ: مخبر شد، اختیار داده شد /

أَخْتُ النَّبِيِّ (ص): خواهر پیغمبر (ص) / بَيْنَ: میان / الإِقَامَةُ مَعَهُ مَعْرَظَةٌ: با عزت او
ماندن همراه او / أَوْ: یا / العُودَةُ إِلَى قَوْمِهَا سَالِمَةٌ: سالم به سوی قومش بازگشتن

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «أخت: خواهر»، «دخت، دختر = بنت»، «برگرداننده شدن = إعادة».

(۲) «حَبْرَتٌ» مجهول است نه معلوم، خواهرش (← خواهر پیامبر (ص))

(۴) «یا ... یا» معادلی ندارد، «بَيْنَ» ترجمه نشده است، «الإقامة: ماندن»،
«العودة: بازگشتن»

۳۰ ۴ ترجمه کلمات مهم: قَبْلُ: بوسید / الرَّجُلُ: مرد / بِنْتَهُ النَّبِيِّ:

دخترش را که / رَاحَتٌ نَحْوَهُ: به سوی او رفت / لَمْ يَفْرَقْ: تفاوت نگذاشت، تبعیض
قائل نشد / أَعْجَبَنِي عَمَلُهُ: کارش مرا شگفت زده کرد، از کارش خوشم آمد

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) ضمیر «ه» در «بنته» ترجمه نشده است، «هیچ» معادلی ندارد.

(۲) «آلتی» ترجمه نشده است، «زمانی‌که» در عبارت نداریم، ضمیر «ه» در
«أولاده» ترجمه نشده است، زائد بودن «این»

(۳) «نحوه: به سوی»، «با کارش» نادرست است.

۱۸ ۲ نشانه‌های بی‌گناهی سیاوش:

(الف) از آتش بیرون آمدن

(ب) تمیز و سالم بودن اسب و لباس سیاوش

(د) از آتش بیرون آمدن و فریاد شادی مردم

(و) عصبانیت سودابه از نجات سیاوش از آتش (چون بی‌گناهی سیاوش و جرم
سودابه ثابت شد).

۱۹ ۱

مفهوم عبارت گزینه (۱): حالت قرار گرفتن در موقعیت جنگی / تواضع

مفهوم بیت گزینه (۱): پایداری عاشق در عشق‌ورزی حتی پس از مردن

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) توصیه به بیداری و هوشیاری و ترک غفلت

(۳) توکل به خدا سبب کامیابی است.

(۴) توصیه به ترک هوا و هوس

۲۰ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): تأثیر دیدار و

جلوه دوست

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) حسرت عمر تلف‌شده را خوردن

(۲) خروش و فریاد از یادآوری دوست

(۳) حسرت بابت خاموش نبودن

۲۱ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): شهیدان هرگز

نمی‌میرند / شهیدان زنده جاوید هستند.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) توصیه به خاموشی

(۲) سعی و تلاش ناقص به عجز ختم می‌شود.

(۴) اعتراف به عجز و وحشت

۲۲ ۲ مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ناپایداری موقعیت افراد / توصیه به فریب خوش‌اقبالی را نخوردن

(۳) صفت آزادگان و وارستگان / توصیف کسانی که سعی در حفظ عزت نفس دارند.

(۴) شهید غرق در خون نیاز به کفن ندارد.

۲۳ ۴ مفهوم سایر ابیات:

(الف) ناتوانی در یکرنگ کردن یار با خود

(د) وجد و شادی عاشق در رسیدن یار

۲۴ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): دگرگونی ارزش‌ها

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ناپایداری دنیا و نکوهش دل بستن به آن

(۲) دعوت به صبر برای تغییر شرایط

(۴) هر کسی لایق عشق نیست.

۲۵ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): خاموشی و تسلیم عاشقانه

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ارزشمندی روشن‌دلان

(۲) پنهان نشدنی بودن عشق

(۴) عافیت در خاموشی است.

۳۶ ۴ موضوع اصلی در متن چیست؟

بهترین پاسخ گزینه (۴) است. موضوع اصلی متن، استعداد و آفات آن است. بقیه عبارتها نمی‌توانند پاسخ صحیح باشد. مثلاً گزینه (۱) متن در مورد علل برافروختن جنگ‌ها صحبت نمی‌کند. یا موضوع اصلی متن اصلاً آن‌چه در گزینه (۲) آمده‌است، نیست: حکمت داشتن استعدادها، گزینه (۳) برای درست بودن باید از «قَدْ يُصَابُ» استفاده می‌کرد.

۳۷ ۱ براساس متن «استعداد ..... را واجب می‌سازد». پاسخ درست را مشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) سپاس‌گزاری و خوب استفاده کردن (دقیقاً در متن هم آمده که شخص بااستعداد باید شاکر باشد و از استعدادش به‌خوبی استفاده کند!)

(۲) حسادت

(۳) شهرت و ثروت

(۴) مشکلات اخلاقی

۳۸ ۴ گزینه درست را مشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: استعداد و اخلاق [با هم] جمع نمی‌شوند لذا زمانی‌که استعداد می‌آید اخلاق را می‌برد. ((*)؛ چون یک گزاره‌ی کلی است؛ و بسیار هم موارد نقیض دارد.)

(۲) ترجمه: نباید جایگاه افراد بااستعداد در جامعه بالا برده شود تا دچار خودپسندی نشوند! (*)

(۳) ترجمه: هر بااستعدادی که اخلاق نیک (خوبی) ندارد با استعداد نیست! (*)

(۴) ترجمه: استعداد، خوشبختی و رستگاری نمی‌آورد اگر همراه با اخلاق نباشد! (✓)

۳۹ ۲ گزینه اشتباه را مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) بزرگ‌ترین استعداد، استعداد اخلاق است که باید به آن آراسته شویم!

(۲) استعدادها انسان را از ارزش‌های اخلاقی دور می‌کنند و او را در هلاکت‌گاه‌ها می‌افکند!

(۳) کسی که هوش بیشتری نسبت به دیگران دارد، باید از خودپسندی و تکبر دوری کند!

(۴) چه بسیار رهبرانی که استعدادهايشان، آنان را تبدیل به اشخاصی شرور کرده است!

■ گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۲ - ۴۰):

۴۰ ۳ «فَاتِي، يَقُوْنُ» ثلاثي مجرد است نه مزيد و حرف زائد ندارد!

۴۱ ۲ «تَحَوَّلُوا» معلوم است نه مجهول.

۴۲ ۴ «الْكَتَابِ» جمع مَكْسَر «الکتاب» است و اسم فاعل.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤال‌های زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۳):

۴۳ ۱ «مُعَوِّظَةً» (اسم مفعول) درست است.

۴۴ ۳ «نَبَيْتٌ» رویداد یک فعل لازم است، در حالی‌که در جای خالی

باید فعل متعدی قرار گیرد؛ ترجمه: «دیگران برای ما درختانی را رویاندند

(گزینه (۱))، کاشتند (گزینه‌های (۲) و (۴)) که ما از میوه‌هایش می‌خوریم!».

۳۱ ۳ ترجمه کلمات مهم: هُنَاكَ: هست، وجود دارد / مُفْرَدَاتٌ

فارسیه کثیره: واژگان فارسی زیادی (فراوانی) / دَخَلَتْ فِيهَا: داخل (وارد) آن شده است / تَغَيَّرَتْ: تغییر کرده است

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «واژگان عربی» نادرست است: واژگان فارسی، «بعد ورود» نادرست است، تغییر کرده‌اند (← تغییر کرده است)

(۲) «با وارد شدن» نادرست است، دچار تغییر شده‌اند (← تغییر کرده است)

(۴) «هُنَاكَ» در این ساختار معنای اسم اشاره «آن‌جا» نمی‌دهد.

۳۲ ۳ ترجمه کلمات مهم: لَا تَنْظُرُوا: ننگرید، نگاه نکنید / إلی: به /

صَغْرٌ هَذَا الْإِنْسَانِ: کوچکی این انسان / قَدْ أَنْطَوِي: به هم پیچیده شده است / الْعَالَمِ الْأَكْبَرِ: دنیای بزرگ‌تر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «صغر هذا الإنسان» نادرست ترجمه شده است، «العالم» معرفه است.

(۲) «صغر = کوچکی» نه «کوچک»، «العالم» معرفه است، «پنهان گشته است» ترجمه نادرستی است.

(۴) «صغر هذا الإنسان» نادرست ترجمه شده است.

۳۳ ۱ «لَيْسَ الْكَلَامُ: نرمی سخن» نه «سخن نرم»، «نتایج» جمع است نه مفرد.

۳۴ ۲ «لَنْ» با فعل مضارع حتماً باید به صورت مستقبل منفی و با فعل کمکی «نخواه، و ...» ترجمه شود: لَنْ يُوَفِّقَ: موافقت نخواهد کرد

۳۵ ۲ در گزینه (۱) «اللُّغَةُ» اصلاً نیامده است، در گزینه (۳) «أَنْ» با توجه به مذکر بودن «الْمُعْجَم» باید «ذَلِكَ» باشد: ذَلِكَ الْمُعْجَمُ و «به زبان عربی: بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ» که اینجا نادرست آمده است، در گزینه (۴) باید فعل جمله ماضی باشد نه مضارع و «لغت‌نامه‌ای» نکره است.

■ متن زیر را با دقت بخوان، سپس متناسب با آن به سؤالات زیر پاسخ بده (۴۲ - ۳۶):

خداوند برخی از مردم را بر برخی دیگر در داشتن استعدادها برتری داده‌است. لذا برخی هوشی دارند که برتر از دیگران است و برخی استعدادی در شعر یا نقاشی یا هنر دارند و از مشهورترین شاعران و نویسندگان و هنرمندان شده‌اند. و مشکل این است که برخی از اشخاص بااستعداد، بیماری‌هایی اخلاقی بر آنان چیره شده‌است مانند خودپسندی و تکبر و مسخره کردن کسانی که پایین‌تر از آنان هستند. و هر شخص با استعدادی باید بداند که خوش‌اخلاقی بزرگ‌ترین استعدادها است و او باید سپاس‌گزار و متواضع باشد و مردم را از آن‌چه خداوند به وی بخشیده‌است محروم نسازد. و همان‌گونه که ممکن است خودپسندی و تکبر بر شخص دارای استعداد چیره شود، ممکن است حسادت بر کسانی که آن [استعداد] را ندارند چیره گردد لذا به دارنده آن حسادت می‌ورزند. و تاریخ اشخاص بااستعدادی را دیده‌است که جنگ‌ها را شعله‌ور کردند و به‌خاطر غرورشان و استفاده از استعدادهایشان در راهی نادرست، به مجرمانی تبدیل شدند!

دین و زندگی

۵۱ ۱ ائمه اطهار (ع) با این‌که با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما با تکیه بر علم الهی خود، به دور از انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال درباره همه این مسائل اظهارنظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند، ثمره (نتیجه) این حضور سازنده، فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار (ع) در کنار سیره پیامبر و قرآن کریم است، این موضوع اشاره به تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو، از اقدامات مربوط به مرجعیت دینی دارد.

۵۲ ۲ امام عصر (عج) در نامه‌ای به شیخ مفید، از علمای بزرگ اسلام می‌فرماید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست» و این موضوع به ولایت معنوی یعنی همان امداد معنوی اشاره دارد.

۵۳ ۴ مردم کشور ما در زمان انقلاب اسلامی به شیوه‌ای مستقیم و با حضور در اجتماعات و راهپیمایی‌های سراسری، ولایت امام خمینی (ره) را پذیرفتند. اما در قانون اساسی به صورت غیرمستقیم آمده است، یعنی مردم ابتدا نمایندگان خبره خود را انتخاب می‌کنند و آن خبرگان نیز از میان فقها آن کسی را که برای رهبری شایسته‌تر تشخیص دهند، به جامعه اعلام می‌کنند و یکی از ویژگی‌های خاص ولی فقیه «مدیر و مدبر بودن» است یعنی بتواند جامعه را در شرایط پیچیده جهانی رهبری کند.

۵۴ ۳ پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است، زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشناست، وجود داشته باشد، باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آن‌ها آموزش دهد. در این صورت، او در بهشت با ما خواهد بود.»

۵۵ ۳ یکی از ویژگی‌ها و اهداف جامعه مهدوی آبادانی است که در این باره قرآن می‌فرماید: «اگر اهالی شهرها ایمان آورده و تقوا پیشه کرده بودند، درهای برکات از آسمان و زمین را بر آن‌ها می‌گشودیم» و امام صادق (ع) نیز درباره این موضوع می‌فرماید: «در آن هنگام زمین، ذخایر خود را آشکار می‌کند و برکات خود را ظاهر می‌سازد.»

۵۶ ۲ امام علی (ع) پس از بیان اوضاع و احوال پس از خود و آگاه کردن مردم و هشدار به آن‌ها فرمود: «در آن شرایط، در صورتی می‌توانید راه رستگاری را تشخیص دهید که ابتدا پشت‌کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید و ...»
آن‌گاه امیرمؤمنان، راه حل نهایی را بیان می‌کند و می‌فرماید: «پس همه این‌ها را از اهلش طلب کنید. آنان‌اند که نظر دادن و حکم کردن‌شان، نشان‌دهنده دانش آن‌هاست ...»

۵۷ ۳ حدیث سلسله الذهب، مؤید اقدامات مربوط به مرجعیت دینی یعنی حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص) است.

۴۵ ۲ مفرد «نِمار»، «نِمر» است، جمع «أخت»، «أخوات» است. «إخوة» جمع «أخ» است، «مَحارِم» جمع «مَحْرَمَة» است.

۴۶ ۱ به عنوان یک نکته به خاطر بسپارید که «ما» علاوه بر فعل ماضی، گاهی برای منفی کردن فعل مضارع هم به کار گرفته می‌شود: «ما یُریدُ: نمی‌خواهد»

۴۷ ۳ معرفه به ال: التراث، العالَمی / معرفه به علم: الیونسکو - قابوس

۴۸ ۴ نکته: در اسلوب جمله وصفیه، اگر فعل پایه، ماضی باشد و فعل جمله وصفیه مضارع باشد، فعل اخیر به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

ترجمه گزینۀ (۴): دانش‌آموزانی را در کتابخانه دیدم که با سکوت درس می‌خواندند!
دقت کنید در گزینۀ (۱) «تَكَلَّمْتُ» ماضی است و با فعل «كُنْتُ» معادل ماضی بعید است.

۴۹ ۲ در گزینۀ (۲) «تُسَمَّى» جمله وصفیه برای «ظَاهِرَةٌ» است. در گزینۀ (۳) «تَنجَحُ» جواب شرط است نه جمله وصفیه!

۵۰ ۴ در گزینۀ آخر قبل «إِلَّا» مستثنی‌منه نیامده است. اما در سایر گزینه‌ها مستثنی‌منه وجود دارد: هذا الدرس - أحدٌ - شیئاً.

تلاشی در مس

۵۸ ۳ امامان بزرگوار به دو علت با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند، یکی از آن‌ها این بود که حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند، امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.

امام صادق (ع) (جعفر بن محمد) در روز عرفه و در مراسم حج که جمعیت زیادی از مسلمانان از سراسر سرزمین‌های اسلامی حضور داشتند، در میان انبوه جمعیت، حق حکومت را از آن خود اعلام نمودند.

۵۹ ۳ - امامان هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا (ص) تأیید نمی‌کردند. آنان اگرچه تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، آن مورد را تأیید می‌کردند، اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) همه را یکسان می‌دیدند. (عدم تأیید حاکمان) - امامان در انتخاب شیوه‌های درست مبارزه با حاکمان، شرایط زمان را در نظر می‌گرفتند به گونه‌ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند و هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی امیه و بنی عباس سست شود. - امامان در انتخاب شیوه‌های درست مبارزه آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد را در قالب تقیه پیش می‌بردند، یعنی اقدامات خود را مخفی نگه می‌داشتند.

۶۰ ۲ عدم تأیید حاکمان، از اصولی است که امامان در مجاهده خود در راستای ولایت ظاهری و مبارزه با حاکمان جور، انجام می‌دادند. آنان اگرچه تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، آن مورد را تأیید می‌کردند اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) همه را یکسان می‌دیدند.

۶۱ ۲ منتظر حقیقی تلاش می‌کند که در عصر غیبت، پیرو امام خود باشد و از ایشان تبعیت کند که این کار با مراجعه به عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت از جمله دستورات امام زمان (عج) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند. (صحیح بودن بخش اول همه گزینیه‌ها)

با توجه به آیه شریفه «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» به راستی در زبور، پس از ذکر (تورات) نوشته‌ایم که زمین را بندگان شایسته من به ارث می‌برند» اشاره در زبور حضرت داود (ع) و تورات حضرت موسی (ع) نشانگر «موعود و منجی در ادیان» است.

۶۲ ۴ - حدیث شریف نبوی که می‌فرماید: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفِ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً» هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد به مرگ جاهلی مرده است» مؤید «تقویت معرفت و محبت به امام» است. - حدیث علوی که درباره کسان است که با امام بیعت می‌کنند و شرایط بیعت امام ذکر شده درباره «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» است.

- حدیث علوی: «منتظر فرج الهی باشید و از لطف الهی مأیوس نشوید و بدانید که محبوب‌ترین کارها نزد خداوند انتظار فرج است» درباره «دعا برای ظهور امام» است.

۶۳ ۲ خداوند در آیه ۵۵ سوره نور می‌فرماید: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَا يُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَ لَا يُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ حَوْفِهِمْ أَمَّا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا» که زمینه‌ساز بندگی خداوند، فضیلت استقرار دین الهی بیان شده است و این وعده ویژه مؤمنان صالح است (الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ)

۶۴ ۲ به دلیل غایب بودن حضرت مهدی (عج) بهره‌مندی از ایشان در عصر غیبت کاهش می‌یابد. از این‌رو آن حضرت خود را به خورشید پشت ابر تشبیه کرده‌اند، در این دوره نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام است و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان؛ برای همین این بهره‌مندی، منحصر به «ولایت معنوی» می‌شود که نیازمند به ظاهر بودن بین مردم نیست.

۶۵ ۲ - شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی از عوامل مؤثر در تقویت معرفت و محبت به امام زمان (ع) است.

- چگونگی امامت و رهبری (زعامت) حضرت مهدی (ع) در عصر غیبت به صورت ولایت معنوی است.

- گذشته سرخ یعنی اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار. (آماده کردن خود و جامعه برای ظهور)

- تقدیم فرزندان صالح به جامعه یکی از ویژگی‌های جامعه مهدوی یعنی فراهم شدن زمینه رشد و کمال است.

۶۶ ۲ آیه شریفه «و مِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ» مبنای عمل پیامبر اسلام (ص) قرار گرفت تا ایشان تلاش کند جامعه‌ای بنا نهد که مردم در آن جامعه هم از زیبایی‌های جهان آفرینش و نعمت‌های خداوند بهره صحیح را ببرند و هم با بندگی و راز و نیاز با خداوند متعال و پایبندی به اخلاق خود را برای تقرب الهی و رستگاری جاودانه آماده سازند.

۶۷ ۴ رابطه زناشویی در چارچوب خانواده و به شکل ازدواج قرار گرفت و استفاده ابزاری از زن لغو شد تا خانواده کانون رشد فضایل اخلاقی، دوستی و مودت گردد.

۶۸ ۴ از اقدامات مهم رسول خدا (ص) ایجاد نگرشی جدید در جامعه بود که موجب تحول در روابط بین ملت‌ها گردید تا پیش از آن پادشاهان؛ رؤسای قبایل، اشراف و بزرگان معمولاً روابط خود را با دیگران بیشتر براساس منافع مادی تنظیم می‌کردند. رسول خدا (ص) این صفت‌بندی‌ها و جبهه‌گیری را مردود اعلام کرد و آموخت که دو جبهه‌ای که واقعاً در مقابل یک‌دیگرند، جبهه حق و جبهه باطل است.

۶۹ ۴ در آن روزها (بعثت پیامبر اسلام (ص)) از اهالی مکه کسی تصور نمی‌کرد که این انسانی که در حال پایین آمدن از کوه است پایه‌گذار تمدنی در جهان شود که از سایر تمدن‌های عصر خود پیش بیفتد و آثار و برکات خود را به تمدن‌های بعد نیز برساند.

۷۰ ۱ کم‌تر از نیم قرن، پس از آغاز دعوت، نام این پیام‌آور، سرزمین‌های اطراف مکه را درنوردید، قلب‌ها را تسخیر خود کرد و بر سر زبان‌های بخش عظیمی از مردم متمدن آن زمان جاری گشت.

زبان انگلیسی

۷۶ ۲ رنگ آمیزی سقف خیلی خوب پیش نمی‌رود، و من هنوز آن را تمام نکرده‌ام. من معتقدم نقاشی سقف واقعاً دشوار است.

توضیح: برای صحبت کردن درباره اتفاقی که در گذشته شروع شده و تا زمان حال ادامه یافته است از زمان حال کامل بهره می‌گیریم. دقت کنید که "yet" می‌تواند یکی از نشانه‌های این کاربرد زمان حال کامل در جملات منفی و سؤالی باشد.

۷۷ ۴ شاید باور نکنید، اما من از کریسمس گذشته خانواده‌ام را ندیده‌ام. واقعاً دلم برای آن‌ها تنگ شده است.

توضیح: ما از حرف اضافه "since" با زمان‌های گذشته کامل (موضوع درس ۳ کتاب زبان انگلیسی (۳)) و حال کامل استفاده می‌کنیم تا نشان دهیم عملی از چه زمانی شروع شده است. وقتی از "since" استفاده می‌کنیم باید بعد از آن نقطه شروع یک دوره زمانی را بیان کنیم.

۷۸ ۱ A: کلر با هنری ازدواج نمی‌کند زیرا او را دوست ندارد.

B: البته، اگر کلر هنری را دوست داشت، با او ازدواج می‌کرد.

توضیح: در جملات شرطی نوع دوم در بند شرط از گذشته ساده و در بند جواب شرط از آینده در گذشته ساده (شکل ساده فعل + "would") استفاده می‌کنیم. دقت کنید که در بند جواب شرط به جای "would" از شکل مخفف آن یعنی "d" استفاده شده است.

۷۹ ۱ این برای من کاملاً تمام شده است. شما می‌توانید به بحث در مورد مشکل ادامه دهید، اما من می‌خواهم برای [درخواست] تاکسی زنگ بزنم. **توضیح:** بعد از فعل "carry on" (ادامه دادن به) به اسم مصدر (فعل دلار) نیاز داریم.

۸۰ ۳ هیچ راهی برای اندازه‌گیری کردن اندازه اتاق برای او وجود نداشت، چون داخل [اتاق] تاریک‌تر از ظلمات شب بود.

- (۱) بیرون آوردن (۲) تمرین کردن
(۳) اندازه‌گیری کردن (۴) سوار شدن

۸۱ ۲ ورزش کردن برای همه ضروری است زیرا ورزش باعث می‌شود احساس بهتری داشته باشید و هم‌چنین به عضلات شما کمک می‌کند تا گلوکز را جذب کنند.

- (۱) آسیب زدن (۲) جذب کردن
(۳) نیاز داشتن (۴) [باد] وزیدن

۸۲ ۴ می‌خواست بر سر او فریاد بزند؛ تا خواستار توضیحی شود، اما فهمید که چقدر بی‌فایده خواهد بود و تمام تلاشش را کرد تا آرام بماند.

(۱) ساختن

(۲) [در فرودگاه و غیره] چمدان‌های خود را تحویل دادن

(۳) مراقبت کردن از

(۴) خواستار ... بودن

۸۳ ۳ والدین باید با خیال راحت با نتایج آزمون مخالفت کنند و در بحث‌های بعدی در مورد [روند] پیشرفت فرزندشان شرکت کنند.

- (۱) تصور کردن (۲) وجود داشتن
(۳) مخالفت کردن (۴) تقویت کردن

۷۱ ۳ میان سعادت انسان در دنیا و جهان آخرت و باید و نبایدهای دین (احکام)، ارتباط و هماهنگی برقرار است، گرچه ممکن است درک آن برای ما، در حال حاضر ممکن نباشد. بنابراین از هر راهی نمی‌توان به سعادت اخروی رسید، درست مانند رشد بدن در همین دنیا فقط با تغذیه صحیح حاصل می‌شود. از این‌رو، آن هدف بزرگ با یک زندگی غیرمسئولانه و بدون برنامه سازگار نیست، بلکه یک زندگی جدی و یک عزم قوی و استوار را طلب می‌کند.

۷۲ ۲ عبارت شریفه سؤال به این مطلب اشاره دارد که هر یک از احکام و دستورات خداوند، دارای علت خاصی است و در پایان نیز دلیل آن این‌گونه ذکر شده است زیرا خداست که بر هر چیزی آگاه است ولی شما این‌گونه نیستید (و خدا می‌داند و شما نمی‌دانید).

۷۳ ۲ حرام بودن موارد (ب) و (د) به ترتیب مشروط به این است که ورزش همراه با قمار و یا زیان‌آور باشد و موسیقی تحریک‌کننده بی‌بند و باری و شهوات باشد و هم‌چنین مناسب با مجالس لهو و لعب باشد ولی موارد (الف) و (ج) مشروط به شرط خاصی نیست و مطلقاً حرام است.

۷۴ ۲ نمی‌توان بایدها و نبایدهای دینی و الهی را با قوانین بشری که اهداف محدود و کوچک دنیوی دارند مقایسه کرد و مثلاً گفت چرا خداوند برای فلان گناه چنین مجازاتی قرار داده است؟ زیرا خداوند می‌داند (علم الهی) آن گناه مانعی بزرگ بر سر راه سعادت و نعمت‌های ابدی است، نعمت‌هایی که خداوند بخشی از آن را در قرآن کریم به ما معرفی کرده است و مراتبی از آن هم که اخروی است در این دنیا قابل درک و توصیف نیست در حدیث قدسی می‌خوانیم که خداوند به پیامبر (ص) می‌فرماید: «برای بندگان نیکوکارم چیزهایی ذخیره کرده‌ام که نه چشمی دیده، نه گوشی شنیده و نه به ذهن کسی خطور کرده است.» (دریافت پادشاه‌های وصف‌نشدنی)

۷۵ ۴ قرآن کریم، رمز سعادت، رستگاری ما را تزکیه نفس می‌داند و در آیه ۹ سوره شمس می‌خوانیم: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا: به یقین هر کس خود را تزکیه کرد، رستگار شد.» لذا پیامد تزکیه نفس فلاح و رستگاری است و در آیه ۲۱۹ سوره بقره آمده است: «يَسْئَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ...: از تو درباره شراب و قمار می‌پرسند بگو در آن دو گناهی بزرگ [است]...»

تلاشی در مسیر موفقیت

۸۴ | ۱ این دوره برای او بسیار سخت بود و او هنوز متوجه نشده بود که [چگونه اندازه‌های فاصله آن‌ها را از متر به مایل تبدیل کند].

(۱) تبدیل کردن
(۲) شامل ... بودن
(۳) معتاد کردن
(۴) به یاد آوردن، به خاطر آوردن

۸۵ | ۲ مطالعات نشان می‌دهد که در بیشتر موارد، این اختلال در اثر آسیب مغزی مدت‌ها قبل از تولد کودک ایجاد می‌شود.

(۱) خطر
(۲) اختلال
(۳) کارکرد، عملکرد
(۴) حقیقت، واقعیت

۸۶ | ۴ دیروز تولد من بود و پدرم برای من یک دوربین هوشمند جدید خرید تا [دوربین] قدیمی‌ام را جایگزین کند.

(۱) پاسخ دادن
(۲) بازنویسی کردن
(۳) بازپخش کردن
(۴) جایگزین کردن

۸۷ | ۱ او فریاد زد: «مراقب باش!» ولی دیگر دیر شده بود؛ او تمام سینی نوشیدنی‌ها را روی زمین ریخته بود.

(۱) مراقب بودن
(۲) جذب کردن
(۳) شستن
(۴) [در هتل و بیمارستان و ...] حساب خود را تسویه کردن و رفتن

ادی تمییز کردن را دوست ندارد، اما در چند روز گذشته مجبور شده است اسباب‌بازی‌های قدیمی خود را در کیسه‌های زباله و تازه‌ها را داخل جعبه‌ها قرار دهد. او گل پلاستیکی قدیمی [و] خشک‌شده، پازل‌هایی که زمانی به هم چسبانده بود، حیوانات مخمل خواب‌دار و موارد دیگر را بیرون انداخت. خانواده‌ادی در شرف نقل مکان به یک خانه جدید هستند و خانه‌شان را برای خانواده‌ی بعدی که در آن زندگی خواهند کرد تمییز نیاز دارند. ادی به اطراف خانه‌اش نگاه کرد. خانه بدون هیچ اثاثیه‌ای، بزرگ، خالی و عجیب به نظر می‌رسید. این باعث شد ادی کمی غمگین شود. او این خانه و دوستانش را دوست داشت و واقعاً نمی‌خواست جابه‌جا شود. ادی تا پای نردبان زهواری که به اتاق زیر شیروانی منتهی می‌شد، به دنبال مادرش رفت. پدر ادی قبلاً آن‌جا بود [و] جعبه‌های عکس‌های قدیمی را نگاه می‌کرد. مأموریت ادی این بود که به آن‌جا برود و به پدرش کمک کند تا اتاق زیر شیروانی را تمییز کند. ادی با احتیاط از نردبان بالا رفت. در بالا، ادی با دیدن یک اتاق بزرگ، تاریک و غبارآلود شگفت‌زده شد. سقف کج بود و کف از ردیف تخته‌های چوبی با کرم‌های صورتی عجیب و غریب در بین تخته‌ها ساخته شده بود. ادی با کمک مادرش روی یک تیر چوبی تعادل برقرار کرد و به آرامی از اتاق زیر شیروانی عبور کرد. او به پدرش رسید که به ادی یک عکس کوچک غبارآلود داد. رنگ زیادی در آن باقی نمانده بود، اما پسر جوانی را نشان می‌داد که در حیاط پشتی [خانه] بیسبال بازی می‌کرد. اما فرصتی برای دیدن عکس‌ها وجود نداشت. آن‌ها مجبور بودند در جمع کردن وسایل خود عجله کنند و خانه را ترک کنند.

۸۸ | ۲ توضیح: بعد از فعل "like" (دوست داشتن) فعل دوم را هم می‌توان به صورت مصدر با "to" به کار برد و هم به صورت اسم مصدر (darling). البته دقت کنید که بین این دو مورد تفاوت جزئی معنایی وجود دارد؛ کاربرد اسم مصدر بر روی خود تجربه / فعل تأکید می‌کند، در حالی‌که مصدر با "to" نشان‌دهنده‌ی عادت / ترجیح است.

۸۹ | ۴ توضیح: برای صحبت کردن درباره‌ی اتفاقی که در گذشته شروع شده و تا زمان حال ادامه یافته است از زمان حال کامل بهره می‌گیریم.

۹۰ | ۳ (۱) تولید کردن
(۲) تحت تأثیر قرار دادن
(۳) به نظر رسیدن
(۴) یادآوری کردن

۹۱ | ۱ (۱) مأموریت
(۲) سبک زندگی
(۳) دعوت
(۴) راحتی، آسایش

۹۲ | ۲ (۱) تا آخر مصرف کردن
(۲) عجله کردن
(۳) افزایش دادن
(۴) تمدید کردن

میمی و خواهر کوچکش کلر هر کدام یک قرص نان می‌پزند تا [این نان‌ها] با شام خانواده‌شان هماهنگ شوند. کلر اعلام می‌کند: «من دستور پخت نان قدیمی مامان‌بزرگ را دنبال می‌کنم.» او انواع پیمانه‌های اندازه‌گیری و قاشق‌های اندازه‌گیری را در مقابل خود ردیف کرده است. پشت آن‌ها کیسه‌های آرد، شکر، نمک و مخمر قرار دارد. کلر در وسط محل کارش یک تکه کاغذ چروک دارد که دستور غذای مادر بزرگش روی آن نوشته شده است.

کلر دستورالعمل‌ها را دنبال می‌کند. کلر با صدای بلند می‌خواند، در حالی‌که مقدار دقیق آرد مورد نیاز خود را اندازه می‌گیرد و آن را در کاسه‌اش می‌ریزد. میمی در حالی‌که به سرش اشاره می‌کند می‌گوید: «خب، من می‌خواهم نان مخصوص خودم را درست کنم. من دستور غذا را همین بالا (در ذهن خودم) دارم.» میمی بدون اندازه‌گیری شروع به ریختن مواد داخل کاسه‌اش می‌کند. یک مشت آرد و بعد از آن یک قاشق بزرگ شکر، یک قاشق کوچک نمک، کمی مخمر و یک لیوان آب وارد [کاسه] می‌شود. او تمام شکر را که باقی مانده بود مصرف کرد. میمی شروع به ورز دادن این مواد با هم می‌کند، اما خوب به هم نمی‌چسبند.

کلر دقیقاً یک قاشق چایخوری شکر و نصف قاشق چایخوری نمک را به کاسه خود اضافه می‌کند و سپس شروع به عمل آوردن مخلوط به شکل یک توپ گرد از خمیر چسبناک می‌کند.

کلر خمیر خود را به شکل یک توپ کامل درمی‌آورد، سپس آن را با روغن زیتون می‌پوشاند، درست همان‌طور که دستور غذا گفته است. او یک حوله‌ی آشپزخانه را روی کاسه‌اش می‌گذارد و آن را کنار پنجره می‌گذارد.

[در مورد میمی] مواد داخل کاسه‌اش به سختی به هم می‌چسبند، اما میمی آن‌ها را تلیبی روی سینی پخت می‌ریزد و آن‌ها وارد فر می‌شوند. او برمی‌گردد و به کلر لبخند می‌زند [در حالی‌که] از تلاش‌هایش کاملاً راضی است.

یک ساعت بعد، خواهران قرص‌های نان خود را با هم مقایسه می‌کنند. خمیر کلر به زیبایی در فر ورآمده و پوسته‌ی ریز و طلایی رنگی پیدا کرده است. از طرف دیگر خمیر میمی به چیزی متراکم و سفت تبدیل شده است. نان او شبیه آجر کوتاه و شنی‌رنگ است.

کلر می‌گوید: «تو فقط باید دستور غذا را دنبال می‌کردی و منتظر می‌ماندی تا مخمر بالا بیاید.»

۹۳ ۳ کدام یک از موارد زیر در مورد متن صحیح نیست؟

- (۱) دستوری که کلمه دنبال کرد برای نان مادر بزرگش بود.
- (۲) وقتی [نان] می‌پزید دنبال کردن دقیق دستورالعمل‌ها مفید است.
- (۳) میمی قبل از پخت خمیرش صبر کرد تا آن ور بیاید.
- (۴) آن‌ها برای پخت نان خود از مخمر، آب، شکر، نمک و آرد استفاده کردند.

۹۴ ۳ کلمه "it" در سطر ۴ به ..... اشاره دارد.

- (۱) وسط
- (۲) محل کار
- (۳) تکه کاغذ
- (۴) دستور غذا

۹۵ ۳ بهترین مترادف کلمه "consumed" (مصرف کردن) در سطر

۱۰ کدام یک از موارد زیر است؟

- (۱) نگاه کردن
- (۲) به اشتراک گذاشتن
- (۳) استفاده کردن
- (۴) شروع کردن

۹۶ ۳ چرا خواهران نان پختند؟

(۱) آن‌ها مادر بزرگ خود را دوست داشتند و می‌خواستند از دستور پخت او استفاده کنند.

(۲) آن‌ها می‌خواستند مدتی را با هم بگذرانند.

(۳) آن‌ها می‌خواستند با شام خود نان بخورند.

(۴) آن‌ها می‌خواستند به مادرشان کمک کنند و او را از کار زیاد بازدارند.

اکنون که لوازم خود را دارید، باید آکواریوم خود را راه‌اندازی کنید. مخزن را روی پایه قرار دهید، به اندازه کافی به یک پریز نزدیک [باشد] تا بتوانید تجهیزات را به برق وصل کنید. هر سنگ‌ریزه و تزئیناتی را که قصد دارید در مخزن بگذارید بشویید. مخزن را با آب پر کنید. آب را با یک کیت تست امتحان کنید تا مطمئن شوید که برای ماهی‌های شما بی‌خطر است.

[حالا] شما آماده هستید تا ماهی خود را تحویل بگیرید! کارمندان فروشگاه حیوانات خانگی باید بتوانند به شما یاد دهند که چگونه از راحتی ماهی‌هایتان قبل از رها کردن آن‌ها در آکواریوم خود مطمئن شوید. هنگامی که ماهی‌ها در مخزن هستند، باید آن‌ها را از نزدیک تماشا کنید تا مطمئن شوید که بیمار نمی‌شوند. چند بار در روز در مقادیر کمی به آن‌ها غذا دهید. غذای اضافی خیلی زیاد کیفیت آب را بد می‌کند و برای ماهی شما خوب نیست! حداقل هفته‌ای یک‌بار باید مقداری از آب را عوض کنید. ممکن است لازم باشد در چند هفته اول کمی بیشتر آب را عوض کنید. حتماً آب را آزمایش کنید تا مطمئن شوید که مکان سالمی برای زندگی ماهی‌های شماست. از حیوانات خانگی جدیدتان لذت ببرید!

۹۷ ۴ موضوع پاراگراف دوم چیست؟

(۱) در مورد مراقبت از ماهی‌ها به عنوان یک حیوان خانگی است.

(۲) در مورد مشکلات ماهی‌ها با یکدیگر است.

(۳) در مورد مقدار پولی است که باید برای ماهی‌ها خرج کنید.

(۴) در مورد انتخاب انواع ماهی است.

۹۸ ۴ چه نوع ماهی‌هایی برای افرادی که قبلاً از ماهی نگهداری

نکرده‌اند بهترین است؟

(۱) فرشته‌ماهی

(۲) چاقوماهی

(۳) [ماهی‌های] بتا

(۴) [ماهی‌های] آب شیرین

۹۹ ۱ چرا قبل از خرید ماهی‌ها باید در مورد انواع آن‌ها تحقیق کنید؟

(۱) باید در مورد انواع ماهی‌هایی که می‌خرید تحقیق کنید، زیرا برخی از انواع ماهی‌ها با انواع دیگر ماهی‌ها سازگاری ندارند.

(۲) باید در مورد انواع ماهی‌هایی که می‌خرید تحقیق کنید تا بفهمید کدام نوع ماهی‌ها را بیشتر دوست دارید.

(۳) باید در مورد انواع ماهی‌هایی که می‌خرید تحقیق کنید زیرا غذای آن‌ها با یکدیگر متفاوت است.

(۴) باید در مورد انواع ماهی‌هایی که می‌خرید تحقیق کنید تا ببینید چقدر می‌توانید برای آن‌ها پول خرج کنید.

۱۰۰ ۲ بهترین تعریف برای واژه "addiction" (اعتیاد) در سطر ۴

چه خواهد بود؟

(۱) موقعیتی که در آن باید عجله کنید یا به سرعت به جایی نقل مکان کنید

(۲) نیاز یا میل شدید به انجام [کاری] یا داشتن چیزی یا علاقه بسیار شدید به چیزی

(۳) حالت بی‌نظمی یا عدم سازماندهی

(۴) پولی که به کسی برگردانده می‌شود که برای چیزی [پول] پرداخته که کم‌تر

از مبلغی که داده است می‌ارزد

مراقبت از حیوان خانگی مسئولیت بزرگی است، بنابراین شما باید

مطمئن شوید [که] قبل از آوردن حیوان خانگی خود به خانه همه چیز را

در مورد آن یاد گرفته‌اید! بسیاری از بچه‌ها ماهی را به عنوان اولین

حیوان خانگی خود دارند، و ماهی می‌تواند به شما ایده خوبی بدهد که

آیا می‌توانید بعداً از یک حیوان خانگی پیچیده‌تر مراقبت کنید یا نه. اما

مراقب باشید که داشتن حیوانات خانگی برایتان به اعتیاد تبدیل نشود.

ابتدا انتخاب کنید چه نوع ماهی و چه تعداد ماهی خواهید گرفت. تا

زمانی که در مراقبت از ماهی‌ها و مخازن آن‌ها واقعاً ماهر شوید،

ماهی‌های آب شیرین بهترین ماهی‌ها برای شروع هستند. برخی از

انواع ماهی‌ها مانند فرشته‌ماهی‌ها و [ماهی‌های] بتا با انواع دیگر

سازگاری ندارند، بنابراین قبل از انتخاب نوع و تعداد ماهی‌ها برای

خرید، باید درباره انواع ماهی‌ها تحقیق کنید.

[در مرحله] بعد، باید مطمئن شوید تمام ملزوماتی را که ماهی‌تان نیاز

دارد در اختیار دارید. آن‌ها به مکانی برای زندگی نیاز دارند، مانند یک

مخزن ماهی که روی آن درب قرار دارد. مطمئن شوید که برای تعداد

ماهی‌هایی که می‌خواهید بگیریید به اندازه کافی بزرگ است! مخازن

ماهی به نور نیز نیاز دارند تا آن‌ها (ماهی‌ها) شب و روز را تشخیص

دهند و پمپ هوا و فیلتر تا مانع کثیف شدن سریع آب شوند. آب باید

در دمای مناسب برای نوع ماهی شما نگهداری شود، بنابراین به یک

بخاری و یک دماسنج نیز نیاز دارید. حتماً مطمئن شوید [که] برای

ماهی‌هایتان غذا هم تهیه می‌کنید! آخرین چیزی که نیاز دارید یک تور

ماهی و محصولات تمییزکننده برای مخزن ماهی‌تان است.

$$a, 2a+1, 3a+2, \dots$$

۳ ۱۰۶

$$a_1 = a, d = 2a + 1 - a = a + 1, S_{10} = 155, n = 10$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d)$$

$$\frac{S_{10}=155}{n=10} \rightarrow 155 = \frac{10}{2}(2(a) + (10-1)(a+1))$$

$$\Rightarrow 155 = 5(2a + 9a + 9) \xrightarrow{\text{تقسیم طرفین بر 5}} 31 = 11a + 9$$

$$\Rightarrow 31 - 9 = 11a \Rightarrow 22 = 11a \Rightarrow a = \frac{22}{11} = 2 \Rightarrow a = a_1 = 2$$

$$d = a + 1 \xrightarrow{a=2} d = 2 + 1 = 3$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d = 2 + (n-1)3 = 2 + 3n - 3 = 3n - 1$$

$$a_n = 64 \text{ یک دنباله حسابی داریم که در آن } a_1 = 2, d = 3$$

یک دنباله حسابی داریم که در آن $a_1 = 2$ و $d = 3$ است. ابتدا باید تعداد جملات دنباله را بیابیم:

$$n = \frac{a_n - a_1}{d} + 1 \Rightarrow n = \frac{64 - 2}{3} + 1 = \frac{62}{3} + 1 = 20 \frac{2}{3} + 1 = 21 \frac{2}{3} = 22$$

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) \Rightarrow S_{22} = \frac{22}{2}(2 + 64) = 11(66) = 726$$

$$= 22 \times 33 = 726$$

$$S_{22} = 726 \text{ می‌دانیم مجموع اعداد فرد طبیعی متوالی اولیه از } 1 \text{ تا } 22 \text{ برابر } 253 \text{ است. پس } S_{22} = 253 + 473 = 726$$

رابطه $S_n = n^2$ تعداد جملات n به دست می‌آید. پس:

$$S_{22} = (22)^2 = 484$$

۱ ۱۰۹

$$x - \frac{5}{100}x = x - \frac{5}{100}x = \frac{95}{100}x = \frac{19}{20}x$$

یعنی هر سال مقدار پسماند در عدد $\frac{19}{20}$ ضرب می‌شود (نصف می‌شود)، پس یک دنباله هندسی داریم که در آن $a_1 = 960$ و $r = \frac{19}{20}$ است.

میزان پسماند در سال پنجم برابر است با:

$$a_5 = a_1 r^4 = 960 \left(\frac{19}{20}\right)^4 = 960 \times \frac{131321}{160000} = 789.8$$

۱ ۱۱۰

$$a_8 \times a_9 = a_{15} \Rightarrow a_1 r^7 \times a_1 r^8 = a_1 r^{14} \xrightarrow{\text{تقسیم طرفین بر } a_1 r^{14}} r^7 \times r^8 = r^{14} \Rightarrow r^{15} = r^{14} \Rightarrow r = 1$$

$$a_1 r^7 \times r^8 = r^{14} \Rightarrow a_1 r^{15} = r^{14} \Rightarrow a_1 r = 1 \Rightarrow a_1 = \frac{1}{r}$$

جمله اول و نسبت مشترک مساویند بنابراین تفاضل آن‌ها برابر صفر است.

$$a_1 = 10, r = 5$$

$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_n = 10 \times 5^{n-1}, a_n > 10,000$$

$$\Rightarrow 10 \times 5^{n-1} > 10,000 \xrightarrow{\text{تقسیم طرفین بر } 10} 5^{n-1} > 1,000$$

با توجه به این که $5^4 = 625$ و $5^5 = 3125$ نتیجه می‌گیریم $n > 4 \Rightarrow n = 5$ است، پس اولین جمله مورد نظر جمله ششم است.

۳ ۱۱۱

ریاضیات

۴ ۱۰۱ می‌دانیم اگر c و b و a سه جمله متوالی دنباله حسابی باشند،

آن‌گاه همواره $2b = a + c$ است، پس:

$$2(3a + 4) = 2a + 3 + 5a - 1 \Rightarrow 6a + 8 = 7a + 2$$

$$\Rightarrow 6a - 7a = 2 - 8 \Rightarrow -a = -6 \Rightarrow a = 6$$

$$\xrightarrow{\text{جایگذاری } a=6} 2(6) + 3, 3(6) + 4, 5(6) - 1$$

$$\Rightarrow 15, 22, 29, \dots$$

$$d = 22 - 15 = 7, a_1 = 15$$

$$\Rightarrow a_{11} = a_1 + 10d = 15 + 10(7) = 15 + 70 = 85$$

۱ ۱۰۲

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n} \Rightarrow d = \frac{a_{11} - a_7}{11 - 7} = \frac{63 - 91}{4} = \frac{-28}{4} = -7$$

$$a_7 = a_1 + 6d \Rightarrow 91 = a_1 + 6(-7) \Rightarrow 91 = a_1 - 42$$

$$\Rightarrow 91 + 42 = a_1 \Rightarrow a_1 = 133$$

$$a_{25} = a_1 + 24d = 133 + 24(-7) = 133 - 168 = -35$$

۱ ۱۰۳

$$a_1 + a_2 + a_3 = 12 \Rightarrow a_1 + a_1 + d + a_1 + 2d = 12$$

$$\Rightarrow 3a_1 + 3d = 12 \xrightarrow{:(3)} a_1 + d = 4 \quad (1)$$

$$a_7 - a_4 = 9 \Rightarrow (a_1 + 6d) - (a_1 + 3d) = 9$$

$$\Rightarrow a_1 + 6d - a_1 - 3d = 9 \Rightarrow 3d = 9 \Rightarrow d = 3 \quad (2)$$

$$\begin{cases} a_1 + d = 4 \\ d = 3 \end{cases} \xrightarrow{\text{جای گذاری (2) در (1)}} a_1 + 3 = 4 \Rightarrow a_1 = 1$$

۳ ۱۰۴

$$18, \dots, \dots, 62$$

تا ۱۰

هرگاه بین دو عدد a و b تعداد m واسطه حسابی درج کنیم خواهیم داشت:

$$d = \frac{b - a}{m + 1}$$

$$\Rightarrow d = \frac{62 - 18}{10 + 1} = \frac{44}{11} = 4$$

$$a_9 = a_1 + 8d = 18 + 8(4) = 18 + 32 = 50$$

پس:

۱ ۱۰۵

$$a_n = \frac{3}{2}n - 5$$

$$\xrightarrow{n=1} a_1 = \frac{3}{2}(1) - 5 = \frac{3}{2} - 5 = -\frac{7}{2}$$

$$\xrightarrow{n=20} a_{20} = \frac{3}{2}(20) - 5 = 30 - 5 = 25$$

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) \Rightarrow S_{20} = \frac{20}{2}\left(-\frac{7}{2} + 25\right) = 10\left(\frac{43}{2}\right) = 215$$

۱ ۱۱۴

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n} \Rightarrow r^{6-3} = \frac{24}{192} \Rightarrow r^3 = \frac{1}{8} \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

$$a_7 = 192 \Rightarrow a_1 r^6 = 192 \Rightarrow a_1 \left(\frac{1}{2}\right)^6 = 192$$

$$\Rightarrow \frac{1}{4} a_1 = 192 \Rightarrow a_1 = \frac{192}{\frac{1}{4}} = 768$$

۳ ۱۱۵

$$\frac{3}{2}, \frac{5}{4}, \frac{7}{8}, \frac{9}{16}, \dots$$

اعداد صورت کسرهای یعنی a_n دنباله حسابی و اعداد مخرج کسرهای یعنی b_n دنباله هندسی تشکیل می‌دهند:

$$3, 5, 7, 9, \dots \Rightarrow a_1 = 3, d = 5 - 3 = 2, a_9 = ?$$

$$a_9 = a_1 + 8d \Rightarrow a_9 = 3 + 8(2) = 3 + 16 = 19$$

$$2, 4, 8, 16, \dots \Rightarrow b_1 = 2, r = \frac{4}{2} = 2, b_9 = ?$$

$$b_9 = a_1 r^8 = 2 \times 2^8 = 2^9 = 512$$

در نتیجه جمله نهم این دنباله: $\frac{a_9}{b_9} = \frac{19}{512}$ است. $c_9 = \frac{a_9}{b_9}$

۱ ۱۱۶

وزن محصولات یک باغ را از طریق آزمایش و مشاهده می‌توان به دست آورد.

اما برای بررسی میزان تولد نوزادان یک بیمارستان در فصل پاییز از روش دادگان (با مراجعه به بیمارستان و جمع‌آوری داده‌های از پیش تهیه‌شده) می‌توان استفاده کرد.

۳ ۱۱۷

متغیرها $\left\{ \begin{array}{l} \text{کیفی} \\ \text{ترتیبی} \end{array} \right\}$ اسمی
 $\left\{ \begin{array}{l} \text{کمی} \\ \text{فاصله‌ای} \\ \text{نسبتی} \end{array} \right\}$

حروف الفبا $\leftarrow$ کیفی ترتیبی

رشته تحصیلی $\leftarrow$ کیفی اسمی
وضعیت مسکن $\leftarrow$

وزن یک جعبه
اندازه محیط شکل‌های هندسی $\leftarrow$ کمی نسبتی
مدت زمان پاسخگویی به سوالات
تعداد بیماران یک بخش از بیمارستان
زمان اولین کلاس $\leftarrow$ کمی فاصله‌ای

۳ ۱۱۸

(۱) تقریباً ۶۸ درصد مشاهدات در فاصله یک برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند. $(\bar{x}, \bar{x} \pm \sigma)$

(۲) معیار پراکندگی که معمولاً با میانگین بیان می‌شود، انحراف معیار است.

(۴) آماره مشخصه عددی است که توصیف‌کننده جنبه خاصی از نمونه است اما پارامتر توصیف‌کننده جنبه خاصی از جامعه است.

الف) $\frac{a_{n+1}}{a_n} = \frac{2}{3} \Rightarrow a_{n+1} = \frac{2}{3} a_n, a_1 = \frac{1}{2}$

$$n=1 \rightarrow a_2 = \frac{2}{3} a_1 = \frac{2}{3} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{3}$$

$$n=2 \rightarrow a_3 = \frac{2}{3} a_2 = \frac{2}{3} \times \frac{1}{3} = \frac{2}{9}$$

$$\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{2}{9}$$

$$r = \frac{\frac{1}{3}}{\frac{1}{2}} = \frac{2}{3}$$

پس این دنباله، یک دنباله هندسی است که در آن $r = \frac{2}{3}, a_1 = \frac{1}{2}$ است.

ب) $a_{n+1} = \frac{1}{1+a_n}, a_1 = 2$

$$n=1 \rightarrow a_2 = \frac{1}{1+2} = \frac{1}{3}$$

$$n=2 \rightarrow a_3 = \frac{1}{1+\frac{1}{3}} = \frac{1}{\frac{4}{3}} = \frac{3}{4}$$

دنباله ساخته‌شده:

دنباله ساخته‌شده:

$$2, \frac{1}{3}, \frac{3}{4}, \dots$$

$$\frac{a_2}{a_1} = \frac{\frac{1}{3}}{2} = \frac{1}{6}$$

$$\frac{a_3}{a_2} = \frac{\frac{3}{4}}{\frac{1}{3}} = \frac{9}{4}$$

از تقسیم هر دو جمله متوالی، یک مقدار ثابت به دست نیامده پس رابطه بازگشتی «ب» دنباله هندسی نیست.

۲ ۱۱۳

$$\frac{a-4}{x}, \frac{a-2}{y}, \frac{a+4}{z}, b, \dots$$

اگر Z و Y و X سه جمله متوالی دنباله هندسی باشند، ابتدا نسبت مشترک را محاسبه می‌کنیم:

$$r = \frac{a-2}{a-4} = \frac{a+4}{a-2}$$

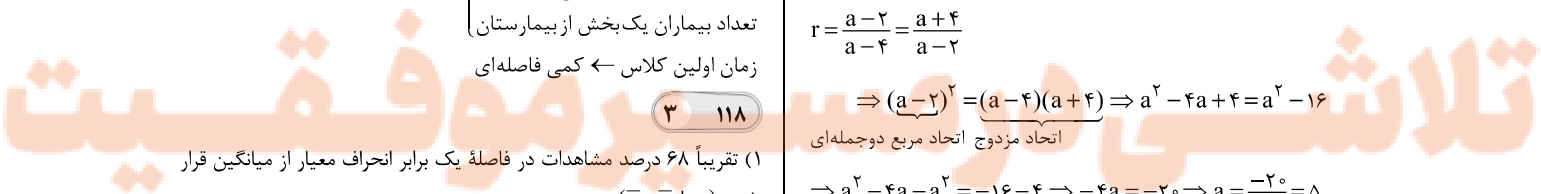
$$\Rightarrow (a-2)^2 = (a-4)(a+4) \Rightarrow a^2 - 4a + 4 = a^2 - 16$$

اتحاد مزدوج اتحاد مربع دو جمله‌ای

$$\Rightarrow a^2 - 4a - a^2 = -16 - 4 \Rightarrow -4a = -20 \Rightarrow a = \frac{-20}{-4} = 5$$

$$a=5 \xrightarrow{\text{جای گذاری}} 5-4, 5-2, 5+4, b, \dots \Rightarrow 1, 3, 9, b, \dots$$

$$r = \frac{3}{1} = 3 \Rightarrow b = 9 \times 3 = 27$$

۱ ۱۲۳

نیمه اول داده‌ها: ۲, ۴, ۷, ۷, ۱۰
نیمه دوم داده‌ها: ۱۰, ۱۳, ۱۳, ۱۵

مرتب کردن داده‌ها: ۲, ۴, ۷, ۷, ۱۰, ۱۳, ۱۳, ۱۵

$$Q_1 = \frac{4+7}{2} = \frac{11}{2} = 5.5 \quad Q_3 = \frac{13+13}{2} = 13$$

$$IQR = Q_3 - Q_1 = 13 - 5.5 = 7.5$$

طبق صورت سؤال داده‌های بیشتر از مقدار دامنه میان چارکی (یعنی ۷/۵) را حذف می‌کنیم. پس داده‌های باقی‌مانده عبارتند از:

۲, ۴, ۷, ۷

$$\bar{x} = \frac{2+4+7+7}{4} = \frac{20}{4} = 5$$

$$\sigma^2 = \frac{(2-5)^2 + (4-5)^2 + 2(7-5)^2}{4} = \frac{9+1+8}{4} = \frac{18}{4} = 4.5$$

$$\sigma = \sqrt{4.5} \approx 2.1$$

تقریباً ۹۹ درصد داده‌ها در فاصله سه انحراف معیار از میانگین

قرار دارند، پس خواهیم داشت:

$$(\bar{x} - 3\sigma, \bar{x} + 3\sigma) = (5, 47) \Rightarrow 6\sigma = 47 - 5 \Rightarrow \sigma = 7$$

سه برابر انحراف معیار برابر است با:

$$3\sigma = 3 \times 7 = 21$$

پس:

$$(\bar{x} - 21, \bar{x} + 21) = (5, 47) \Rightarrow \begin{cases} \bar{x} - 21 = 5 \Rightarrow \bar{x} = 21 + 5 = 26 \\ \bar{x} + 21 = 47 \Rightarrow \bar{x} = 47 - 21 = 26 \end{cases}$$

چون در بین داده‌ها، داده دورافتاده ۱۰۹ وجود دارد، پس بهتر است از میانه استفاده کنیم.

f تابعی ثابت است، پس مؤلفه‌های دوم همگی برابرند:

$$a + b = 3a + b = c + 2 = -1$$

$$-\begin{cases} a + b = -1 \\ 3a + b = -1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -a - b = 1 \\ 3a + b = -1 \end{cases} \Rightarrow \frac{2a = 0}{2a = 0} \Rightarrow a = 0$$

$$a + b = -1 \xrightarrow{a=0} 0 + b = -1 \Rightarrow b = -1$$

$$c + 2 = -1 \Rightarrow c = -1 - 2 \Rightarrow c = -3$$

$$g = \{(a-b, m), (c-b, n)\}$$

$$\Rightarrow g = \{(0 - (-1), m), (-3 - (-1), n)\}$$

$$\Rightarrow g = \{(1, m), (-2, n)\}$$

g تابعی همانی است، پس در هر زوج مرتب $x = y$ است، یعنی:

$$\begin{cases} m = 1 \\ n = -2 \end{cases} \Rightarrow m + n = 1 + (-2) = -1$$

۱ ۱۱۹ ابتدا باید داده a را بیابیم:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} = \frac{4+5+7+a+6+4+8+10}{8} = 6.5$$

$$\Rightarrow \frac{a+44}{8} = 6.5 \Rightarrow a+44 = 52 \Rightarrow a = 52 - 44 = 8$$

$$\text{مرتب کردن داده‌ها} \rightarrow 4, 4, 5, 6, 7, 8, 8, 10 \Rightarrow \text{تعداد داده‌ها} = 8$$

$$\text{میان} = \frac{\text{داده پنجم} + \text{داده چهارم}}{2} = \frac{6+7}{2} = 6.5$$

داده‌های ۷ و ۸ را حذف می‌کنیم:

$$4, 4, 5, 6, 10 \Rightarrow \text{میان} = 5 \Rightarrow \text{تعداد داده‌ها} = 5$$

بنابراین میانه ۷/۵ = ۶/۵ - ۵ = ۱/۵ واحد کاهش می‌یابد.

۲ ۱۲۰

مد داده‌ها عدد ۳ است. بنابراین داده‌ای که بیشترین فراوانی را دارد (در این جا داده a+۱) برابر ۳ است.

$$a+1=3 \Rightarrow a=2$$

a=2	داده	۲	۶	۳	۷	۴
نمایش جدول	فراوانی	۲	۱	۴	۲	۳

$$\text{میانگین} = \bar{x} = \frac{(2 \times 2) + (1 \times 6) + (4 \times 3) + (2 \times 7) + (3 \times 4)}{2+1+4+2+3}$$

$$= \frac{4+6+12+14+12}{12} = \frac{48}{12} = 4$$

$$\text{مرتب کردن داده‌ها} \rightarrow 2, 2, 3, 3, 3, 3, 4, 4, 4, 6, 7, 7$$

$$\Rightarrow \text{تعداد داده‌ها} = 12$$

$$\text{میان} = \frac{\text{داده هفتم} + \text{داده هشتم}}{2} = \frac{3+4}{2} = 3.5$$

$$\Rightarrow \text{مجموع میانگین و میانه} = 4 + 3.5 = 7.5$$

۴ ۱۲۱

اگر واریانس داده‌ها (یا انحراف معیار آن‌ها) برابر صفر باشد در آن صورت همه داده‌ها با هم برابرند، پس:

$$2a = 4 \Rightarrow a = 2, 1 - b = 4 \Rightarrow 1 - 4 = b \Rightarrow b = -3$$

$$\text{نمایش داده‌های جدید} \rightarrow 3, 6, 4, 2, 5$$

$$\bar{x} = \frac{3+6+4+2+5}{5} = \frac{20}{5} = 4$$

$$\sigma^2 = \frac{(3-4)^2 + (6-4)^2 + (4-4)^2 + (2-4)^2 + (5-4)^2}{5}$$

$$= \frac{1+4+0+4+1}{5} = \frac{10}{5} = 2 \Rightarrow \text{انحراف معیار} = \sqrt{2} = 1.4$$

۳ ۱۲۲

$$\text{میانگین} = \frac{(2 \times 8/5) + (4 \times 11) + (2 \times a) + (3 \times 14) + (3 \times 18)}{2+4+2+3+3} = 13/5$$

$$\Rightarrow \bar{x} = \frac{17+44+2a+42+54}{14} = 13/5$$

$$\Rightarrow 2a + 157 = 189 \Rightarrow 2a = 32 \Rightarrow a = 16$$

داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$8/5, 8/5, 11, 11, 11, 11, 14, 14, 14, 16, 16, 18, 18, 18$$

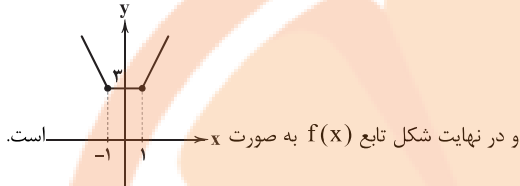
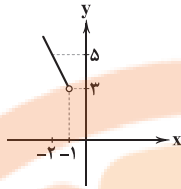
تعداد داده‌ها ۱۴ تا است، بنابراین:

$$\text{میان} = \frac{\text{داده هشتم} + \text{داده نهم}}{2} = \frac{14+14}{2} = 14$$

۴ ۱۲۷

$$y = 1 - 2x, x < -1 \quad \begin{array}{c|c} x & -1 & -2 \\ \hline y & 3 & 5 \end{array}$$

$$f(x) = x[4x] \Rightarrow f(1 - \sqrt{2}) = (1 - \sqrt{2})[4(1 - \sqrt{2})] \quad ۱ \quad ۱۳۲$$

$$= (1 - \sqrt{2})[4 - 4\sqrt{2}] = (1 - \sqrt{2})(-2) = -2 + 2\sqrt{2}$$

$\approx -1/6$

$$g(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases} \Rightarrow \text{sign}(2 - \sqrt{3}) = 1 \quad (+)$$

$$\Rightarrow f(1 - \sqrt{2}) + 2\text{sign}(2 - \sqrt{3}) = -2 + 2\sqrt{2} + 2(1)$$

$$= -2 + 2\sqrt{2} + 2 = 2\sqrt{2}$$

۴ ۱۳۳

$$D_f(x) : -2 \leq x \leq 3$$

$$D_g(x) : -4 \leq x \leq -2 \Rightarrow D_f \cap D_g = \{-2\} \Rightarrow x = -2$$

$$s(x) = -\frac{1}{x}x^2 + 3x + 5x - [x] \quad \begin{array}{c} x = -2 \\ \frac{x}{\lambda x} \end{array} - \frac{1}{x}(-2)^2 + 8(-2) - [-2]$$

$$= -\frac{1}{x}(4) - 16 - (-2) = -2 - 16 + 2 = -16$$

۱ ۱۳۴

$$D_f = \{2, -1, 0\}$$

$$D_g = \{2, 0, -2\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \{0, 2\}$$

$$(f+g)(x) = \left\{ (0, 0+4), (2, -1+\frac{1}{2}) \right\} = \left\{ (0, 4), (2, -\frac{1}{2}) \right\}$$

$$D_{\frac{f+g}{g}} = D_{f+g} \cap D_g - \{x | g(x) = 0\} = \{2, 0\} - \{-2\} = \{2, 0\}$$

$$D_{\frac{f+g}{g}} = \left\{ (2, \frac{-1/2}{1/2}), (0, \frac{4}{0}) \right\} = \left\{ (2, -1), (0, 1) \right\}$$

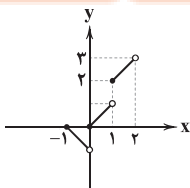
پس برد تابع $\frac{f+g}{g}$ برابر $\{-1, 1\}$ است.

$$-1 \leq x < 0 \Rightarrow y = |x| + [x] = -x - 1 \Rightarrow y = -x - 1 \quad ۳ \quad ۱۳۵$$

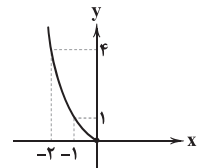
$$x = 0 \Rightarrow y = |x| + [x] = 0 + 0 \Rightarrow y = 0$$

$$0 < x < 1 \Rightarrow y = |x| + [x] = x + 0 \Rightarrow y = x$$

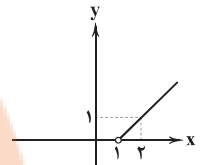
$$1 \leq x < 2 \Rightarrow |x| + [x] = x + 1 \Rightarrow y = x + 1$$

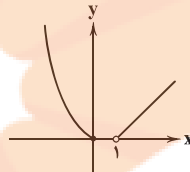
$$x \leq 0 \Rightarrow y = x^2 \Rightarrow \begin{array}{c|c} x & -1 & -2 \\ \hline y & 1 & 4 \end{array}$$

$$x > 1 \Rightarrow y = x - 1 \Rightarrow \begin{array}{c|c} x & 1 & 2 \\ \hline y & 0 & 1 \end{array}$$

اگر دو نمودار را ادغام کنیم، خواهیم داشت:

$$f(x) = [x] + |2 - x| \quad ۴ \quad ۱۲۸$$

$$f(\sqrt{3}) = [\sqrt{3}] + |2 - \sqrt{3}| = 1 + (2 - \sqrt{3}) = 1 + 2 - \sqrt{3} = 3 - \sqrt{3}$$

$(+)$

$$f(\sqrt{5}) = [\sqrt{5}] + |2 - \sqrt{5}| = 2 + (\sqrt{5} - 2) = 2 + \sqrt{5} - 2 = \sqrt{5}$$

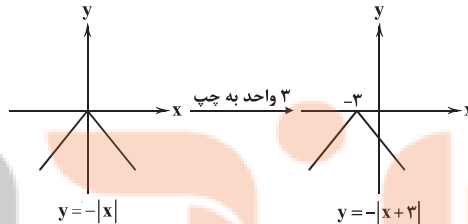
$(-)$

$$\Rightarrow f(\sqrt{3}) + f(\sqrt{5}) = 3 - \sqrt{3} + \sqrt{5}$$

عدد ۳ را به داخل قدرمطلق می‌بریم:

$$f(x) = -3 \left| \frac{1}{3}x + 1 \right| = - \left| \frac{1}{3}x + 1 \right| = -|x + 3|$$

حال نمودار را به آسانی رسم می‌کنیم:

$$f(x) = \sqrt{x+2}|x| = f(-1) = \sqrt{-1+2}|-1| \quad ۱ \quad ۱۳۰$$

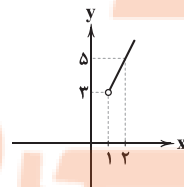
$$= \sqrt{-1+1+4} = \sqrt{4} = 2$$

$$[1 - \sqrt{2}] \approx [-0.4] = -1 \Rightarrow g([1 - \sqrt{2}]) = \text{sign}(-1) = -1$$

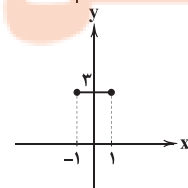
$$\Rightarrow f(-1) + g([1 - \sqrt{2}]) = 2 + (-1) = 1$$

۱ ۱۳۱

$$y = 2x + 1, x > 1 \quad \begin{array}{c|c} x & 1 & 2 \\ \hline y & 3 & 5 \end{array}$$

$$y = 3, -1 \leq x \leq 1$$

اقتصاد

۱۳۶ | ۳

الف) زمین حاصل خیز، آب کافی و نیروی انسانی متخصص همگی از عوامل تولید هستند.

ب) این که میوه‌ای در ایران به عمل می‌آید و در کشوری دیگر به عمل نمی‌آید، یا بالعکس مربوط به تفاوت‌های اقلیمی است.

ج) علوم نوین و فناوری‌ها باعث ایجاد تفاوت در کیفیت و تنوع کالاهای تولیدی می‌شود و در نهایت هزینه تولید آن‌ها را کاهش می‌دهد.

۱۳۷ | ۱

الف) تنوع مشاغل و این که هر کس در یک شغل خاص تخصص دارد، از نتایج مزیت مطلق و نسبی است. این موضوع باعث شده تا خانوارها به تک‌محصولی شدن سوق پیدا کنند.

ب) امروزه تولید اغلب کالاها به ویژه تولید کالاهای الکترونیکی (که تکنولوژی بالایی دارند) فرامرزی شده است و عباراتی مانند ساخت زاین یا ایران معنایی ندارد.

ج) اگر تمامی مراحل ایجاد ارزش افزوده را در نظر بگیریم در واقع به زنجیره خلق ارزش اشاره کرده‌ایم.

د) از قدیم اقتصاددانان ایرانی آرزو می‌کردند تا دولت‌ها کم‌تر از درآمدهای نفتی استفاده کنند. تحریم نفت، موجب شده تا سهم درآمدهای نفتی در بودجه جاری کشور کاهش یابد و دولت، بیشتر به اقتصاد و تولید ملی و رونق اقتصادی بپردازد.

۱۳۸ | ۲

تک‌محصولی شدن خانوارها در دنیای امروز امری اجتناب‌ناپذیر است. کشورها نیازی به این که خانوارها چندمحصولی باشند، ندارند بلکه باید اقتصاد خود را در سطح کلان از وضعیت تک‌محصولی خارج کنند و از آن فاصله بگیرند.

۱۳۹ | ۳

الف) بازار یاب بین‌المللی با اطلاع از بازارهای کشورهای دیگر و نیازها و علایق مصرف‌کننده خارجی به تولیدکنندگان داخلی و افزایش رونق اقتصادی کشور کمک می‌کند.

ب) موانع تجاری هم چون تعرفه‌های گمرکی توسط کشورها برای حمایت از تولید داخلی یا کاهش وابستگی به کالاهای وارداتی وضع می‌شود.

ج) کالاها و خدماتی که بدون توجه به سود، بازار و ... تولید می‌شود محصولات راهبردی نامیده می‌شود. محصولات راهبردی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه دشمن با رقیب و ضعف و وابستگی کشور شود. بر همین مبنا بر مزیت نسبی راهبردی تأکید می‌شود.

د) شیوه‌های استعمار نوین: انتقال صنایع مونتاژ، صنایع کثیف یا آلاینده و یا تأسیس صنایع متناسب با منابع طبیعی در کشور مقصد.

نکته: انتقال کارگر به کشور خود از شیوه‌های استعمار کهنه یا قدیمی به شمار می‌رود.

۱۴۰ | ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در مقایسه دو کالا در یک کشور به مفهوم مزیت نسبی اشاره داریم نه مزیت مطلق.

۳) دیگر فرض مزیت مطلق این است که هر دو کشور کالا را با دانش فنی یکسان تولید می‌کنند.

۴) با عدم رعایت هر دو اصل مزیت مطلق و نسبی دچار اسراف منابع و تولید محصولات بی‌کیفیت می‌شویم.

۱۴۱ | ۴

الف) بازارهای داخلی محدود است؛ به همین دلیل تولیدکنندگان با تجارت بین‌الملل می‌توانند به بازارهای خارجی هم دست پیدا کنند.

ب) در سال‌های گذشته با توجه و تأکید بر علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ماهواره امید به فضا فرستاده شد.

ج) تحریم‌های مالی شامل مانع‌تراشی در مقلد مبادلات مالی، بانکی و بیمه‌ای است.

د) سازمان کنفرانس اسلامی با فکر گرد هم آوردن دولت‌های اسلامی و ایجاد نوعی اتحاد میان کشورهای اسلامی تشکیل شد. این سازمان صرفاً اقتصادی نیست بلکه زیرمجموعه‌هایی دارد که مربوط به ترویج تجارت و همکاری اقتصادی بین کشورهای مسلمان هستند.

۱۴۲ | ۴

الف) کشور ما پس از انقلاب، با بلوکه شدن اموالش توسط آمریکا مشمول تحریم‌های او شد.

ب) ۳ سازمان تأثیرگذار بر اقتصاد جهانی: سازمان تجارت جهانی، بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول.

نکته: ASEAN یک سازمان منطقه‌ای است.

ج) کشورها سیاست‌های اقتصادی مختلف را با توجه به وضعیت اقتصادی خود به کار می‌گیرند.

د) امروزه آموزش تجارت به صورت علمی انجام می‌شود. کشوری در این زمینه موفق‌تر است که متخصصان بیشتری در تجارت داشته باشد.

۱۴۳ | ۱

بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ج) خیلی از تولیدکنندگان قابلیت صادرات یا واردات را ندارند برای همین به بازرگان بین‌الملل نیاز دارند.

د) تجارت بین‌الملل می‌تواند برای تمامی کشورها، مؤسسات و افراد سودآور باشد، زیرا مزیت نسبی موجبات تخصص و تقسیم کار را فراهم آورده و کشورها می‌توانند با توجه به توانایی خود دست به تولید بزنند.

۱۴۴ | ۱

الف) ورود کالای خارجی تنها در صورتی منطقی است که مشابه آن در داخل تولید نشود یا اگر هم تولید می‌شود، کالای خارجی نسبت به مشابه داخلی ارزان‌تر و مرغوب‌تر باشد.

ب) هر چند باید مزیت مطلق و نسبی را رعایت کنیم اما وقتی در کوتاه‌مدت نمی‌توان عوامل تولید بیکار را مشغول به کار کرد باید تولید و خلق ارزش افزوده انجام بدهیم حتی در محصول غیرمزیتی یا کم‌مزیت.

۱۴۵ | ۲

بررسی عبارت نادرست:

ج) این عبارت نادرست است که ما هزینه نداده‌ایم بلکه هزینه‌های زیادی هم بر اثر تحریم داده‌ایم.

تلاش در مسیر موفقیت

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

به کار بردن فاعلاتن
به جای فاعلاتن

بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع

↓

با	غ	با	را	چ	ت	فا	وت	ک	ت	در	ب	ل	مست
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
ب	س	را	ید	س	خ	ری	بر	ط	ر	ف	گ	زا	رش
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-

↑

ابدال

فاعلاتن   فاعلاتن   فاعلاتن   فاعلاتن

(۲)

به کار بردن فاعلاتن
به جای فاعلاتن

بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع

↓

را	ه	ب	دین	ک	خور	شید	پ	رس	تش	خا	نند	
-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	
نیست	جز	حل	ق	ی	گی	سو	ی	ب	تم	زند	نا	رش
U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-

↑

ابدال

فاعلاتن   فاعلاتن   فاعلاتن   فاعلاتن

(۴)

به کار بردن فاعلاتن
به جای فاعلاتن

بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع

↓

یا	د	گا	ر	م	ن	دل	خس	ت	ی	مس	کی	با	ت
-	U	-	U	U	U	-	-	U	U	-	-	-	U
آن	د	ل	شیف	ت	حا	لس	ت	ن	کو	می	دا	رش	-
U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-

↑

ابدال

فاعلاتن   فاعلاتن   فاعلاتن   فاعلاتن

به کار بردن فاعلاتن
جای فاعلاتن

۱۵۲   ۲

وزن گزینه (۲): فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: فاعلاتن فاعلاتن فعلن

۱۵۳   ۱   تقطیع گزینه (۱):

آ	گ	رت	دی	و	ط	بی	عت	شد	ک	ند	پن	چ	ی	عقل
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	U
چ	گ	ند	آ	هو	ی	وح	شی	چ	ش	ود	صید	د	پ	لنگ
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	U

فَعْلُن

فاعلاتن

فاعلاتن

فاعلاتن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲)

به کار بردن فاعلاتن
به جای فاعلاتن

رو	ح	را	کس	ت	گ	ند	دست	خ	ش	نف	س	خ	سیس
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
عاق	ق	لان	آ	پ	ن	ی	چین	ت	ف	رس	تند	پ	زنگ
U	-	-	U	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U

فَعْلُن

فاعلاتن

فاعلاتن

فاعلاتن

(۳)

به کار بردن فاعلاتن
به جای فاعلاتن

رو	پ	زین	ق	ل	ب	گر	د	ک	ت	ما	زی	ت	ب	ود
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
رو	پ	مح	را	ب	ن	ظر	در	ع	ق	پ	شا	ه	د	شنگ
U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U

فَعْلُن

فاعلاتن

فاعلاتن

فاعلاتن

به کار بردن فاعلاتن
به جای فاعلاتن

۴

به کار بردن فعلاتن
به جای فعلاتن

تا	پ	کی	گو	ش	گ	نی	بر	ن	ف	س	پ	د	س	رای
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	U	U
تا	پ	کی	چنیگ	ز	نی	در	گ	ر	ه	گ	سو	ی	چنگ	
-	U	-	U	-	U	-	U	U	U	-	U	U	U	

به کار بردن فعلاتن
به جای فعلاتن

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

۱۵۴ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «قلب» در رکن دوم مصراع
(۲) «بلند در نظر گرفتن هجای پایانی»
(۴) «ابدال» در رکن پایانی هر دو مصراع

۱۵۵ ۳ وزن گزینه (۳): مفاعِلن فعلاتن // مفاعِلن فعلاتن
وزن مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: مفاعِلن فعلاتن مفاعِلن فعلاتن

۱۵۶ ۴ تقطیع گزینه (۴):

ابدال	تغییر کمّیت مصوّت کوتاه به بلند													
↓														
آ	گ	له	ن	ها	دی	پ	سر	دش	ن	ز	دی	بر	م	پا
-	-	-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-

۱۵۷ ۳ تقطیع گزینه (۳):

بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع	به کار بردن فعلاتن به جای فعلاتن								
↓									
ش	خ	ا	ن	پ	ز	ما	ه	ت	ش
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U

در این بیت، ۲ بار از اختیار «ابدال» دو بار از «به کار بردن فعلاتن به جای فعلاتن» و یک بار از «بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع» استفاده شده است.

۱۵۸ ۲ مضمون گزینه (۲): وصف زیبایی یار

مضمون مشترک سایر گزینه‌ها: مقایسهٔ ممدوح با عناصر جهان و برتر دانستن ممدوح از آن‌ها

۱۵۹ ۳ مضمون مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): توکل

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ضعف، موجب توکل است.

(۲) جبر سرنوشت

(۴) طلب عنایت از معشوق

۱۶۰ ۱ مفهوم گزینه (۱): ترخم‌آمیز بودن حال عاشق

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: رازداری عاشقانه

۱۶۱ ۲ با توجه به ویژگی‌هایی مانند «کاربرد دو حرف اضافه برای یک

متمم»، «کاربرد مر» همچنین «سادگی زبان و فکر» و «کاربرد کم و ساده آرایه‌ها» ابیات سؤال می‌تواند متعلق به یکی از شاعران دورهٔ خراسانی (مانند ناصر خسرو) باشد.

۱۶۲ ۴ با توجه به ایجاز و اختصار در لفظ و معنا، کوتاهی جملات،

بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی همچنین کاربرد نشانهٔ جمع فارسی بر جمع عربی (اخبرها) می‌توان این عبارت را متعلق به نثر سامانی دانست که «التفهیم» از نمونه‌های آن است.

۱۶۳ ۱ ارزش موسیقایی «سجع متوازن» از گونه‌های دیگر سجع کم‌تر

است. وصال و فراق (سجع متوازن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مرده و نبرده (سجع مطرف)

(۳) بسته و پیوسته (سجع مطرف)

(۴) خاموشی و فراموشی (سجع مطرف)

۱۶۴ ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ده‌روزه مهر گردون افسانه است و افسون

(۲) رستم از این بیت و غزل ای شه و سلطان ازل

(۳) من همان روز بگفتم که طریق تو گرفتم

نکته: قافیهٔ میانی «سجع» محسوب می‌شود.

۱۶۵ ۱ نوع سجع در عبارت سؤال: خار و خال (متوازن)

نوع سجع در گزینه (۱): بی‌شمار و بی‌حساب (متوازن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) آورد و ببرود: سجع مطرف

(۳) نگیرد و نمیرد: سجع متوازی

(۴) آرد و دارد: سجع متوازی

۱۶۶ ۳ ابیات سؤال سرودهٔ «منوچهری دامغانی» است.

۱۶۷ ۳ وزن گزینه (۳): مفعول فعلاتن // مفعول فعلاتن

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: مفعول فعلاتن مفاعیل فعلاتن

۱۷۹ ۳ تقطیع گزینه (۳):

وص	ل	هـ	ر	دو	ست	می	کو	شنید	هر	یک	تا	ک	ند
-	U	-	U	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-
دست	ت	او	در	گر	ذ	نم	یا	خو	ن	من	در	گر	ذ
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: فعاتن فعاتن فعاتن فعاتن

۱۸۰ ۱ بررسی وزن همه موارد:

(الف) فعاتن مفاعن فَعْلَن

(ب) مستفعلن مستفعلن مستفعلن فَع (مستفعلاتن)

(ج) مفتعلن فَع مفتعلن فَع

(د) مفاعیل فَعولن // مفاعیل فَعولن

(ه) فَعولن فَعولن فَعولن فَعولن

۱۶۸ ۴ وزن مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): مفتعلن فاعلاتن

مفتعلن فَع

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفعولن مفتعلن مفعولن

(۲) مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن

(۳) مفتعلن مفاعلن // مفتعلن مفاعلن

۱۶۹ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): بی‌ثمری عبادت

ریاکارانه

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) مناعت طبع و بلندنظری

(۲) توجه عاشق تنها معطوف به معشوق است.

(۴) پرهیز از اظهار درد و نالیدن بی‌اثر

۱۷۰ ۲ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۲): ترجیح معشوق بر

بهشت و لذت‌های بهشتی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بلاکشی عاشق

(۲ و ۳) نکوهش ظاهربینی مدعیان عشق

۱۷۱ ۲ ابیات سؤال متعلق به «وحشی بافقی» شاعر قرن دهم است.

۱۷۲ ۲ ابیات سؤال سروده بیدل دهلوی است که از ویژگی‌های عمده

شعرش، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

۱۷۳ ۳ «محتشم کاشانی» این شعر معروف را در قالب «ترکیب‌بند»

سروده است.

۱۷۴ ۴ «خلاق المعانی ثانی» لقب کلیم کاشانی است.

۱۷۵ ۱ در این گزینه «جام» مجازاً به معنی «شراب» به کار رفته است.

در سایر گزینه‌ها «جام» معنی حقیقی خود را دارد: پیاله.

۱۷۶ ۳

زنجیر: زلف / مه: رخ / یاقوت: لب / شکر: سخن [۴ مورد]

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شکر: لب / بادام: چشم [۲ مورد]

(۲) سنبل: زلف [۱ مورد]

(۴) شمشاد: قد [۱ مورد]

۱۷۷ ۱ در این گزینه «دست» مجازاً به معنی «انگشت» به کار رفته است.

«دست» در عبارتهای گزینه‌های (۲) دست و پای زدن، (۳) از دست رفتن (۴) و به خون کسی دست برآوردن، بخشی از این ترکیب‌های کنایی است؛ و معمولاً کنایه‌ها را مجاز نمی‌گیرند.

۱۷۸ ۳ مفهوم بیت گزینه (۳): پوشیده نماندن راز دل عاشق از معشوق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: سعی یافتن هم‌جنس و هم‌دردی که سوز سخن را درک و تجربه کرده باشد. / فقط عاشق درد کشیده، درد عاشق دیگر را درک می‌کند.

زبان عربی (اختصاصی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه مشخص کن (۱۸۶ - ۱۸۱):

۱۸۱ ۲ ترجمه کلمات مهم: أرسلنا: فرستادیم / إلی: به سوی /

رسولاً: پیامبری را / فَعَضَى: و سربچی کرد / الرسول: از آن پیامبر

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «أرسلنا» صیغه متکلم مع‌الغیر است: فرستادیم.

(۳) «إلی: به سوی» نه «برای»، «عَضَى: نافرمانی (سربچی) کرد»، «لیک» ترجمه صحیحی نیست.

(۴) «فرعون» معرفه به علم است و نباید «فرعونی» ترجمه شود. «آن» باید قبل «الرسول» ترجمه شود.

۱۸۲ ۳ ترجمه کلمات مهم: إياكم و مجالسة: بهره‌زید از همنشین با /

أقوام: قومی که / أعمالهم الریاء: اعمالشان ریاست، اعمالشان از روی ریاست /

يجمعون: جمع می‌کنند، می‌اندوزند / ما لا يأكلون: آن چه را نمی‌خورند /

يبنون: می‌سازند / ما لا يسكنون: آن چه را ساکن نمی‌شوند

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «إياكم» صیغه جمع است نه مفرد: بهره‌زید [بهره‌زید = إياكم]. «مجالسة:

همنشینی» نه «نشستن»، أقوام (← قوم‌هایی)، «ما لا يسكنون» ترجمه دقیقی ندارد!

(۲) «همنشین شوید» ترجمه نادرستی از مصدر «مجالسة» است، «آن چه را می‌اندوزند، نمی‌خورند» ترجمه این عبارت است: «لا يأكلون ما يجمعون.»

(۴) «أقوام» جمع است، «يجمعون» مضارع است، «يبنون» مضارع است نه ماضی.

۱۸۳ ۱ ترجمه کلمات مهم: القرض الثلاث التي: سه داستانی که /

جاءت في هذا الدرس: در این درس آمده است / فيها مواعظ قيمة: در آن

پندهایی ارزشمند است

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۲) «التي: که» ترجمه نشده است، «جاءت: آمده است» فعل است نه اسم!

(۳) «داستان سوم = القصة الثالثة!»، «جاءت: آمده است» لازم است و در صیغه نادرست ترجمه شده است.

(۴) ساختار ترجمه با عبارت هماهنگ نیست، فعل «جاءت» به «مواعظ» تعلق ندارد.

۱۸۴ ۳ توجه: «ما» در «ما أضمَر» مای نفی است که بر سر فعل

ماضی آمده است: «ما أضمَر أحد شيئاً إلا...: احدی (کسی) چیزی را مخفی

نکرد مگر آن که...» بنابراین گزینه‌های (۲) و (۴) نادرست هستند، «فَلتات

لسانه: لغزش‌های زبانش» در گزینه‌های (۱) و (۲) نادرست ترجمه شده‌اند!

۱۸۵ ۴ ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: خیر در چیزی است که اتفاق افتاده است (یا می‌افتد)!

(۲) ترجمه: خرمایم را خوردید و از دست‌ورم سربچی کردید!

(۳) ترجمه: دور از چشم، دور از دل است!

۱۸۶ ۴ «تنگ می‌شود» مضارع است نه ماضی (اشتباه گزینه (۱))،

«هر ظرفی = كل وعاء» (اشتباه گزینه (۲))، «قرار داده شده است» ماضی است

نه مضارع (اشتباه گزینه (۱) و (۳)).

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤال‌های زیر مشخص کن (۱۹۰ - ۱۸۷):

۱۸۷ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «التاس» معرفه به «ال» است نه علم بودن!

(۳) «صَعَف» معلوم است نه مجهول!

(۴) «کتمان» مفرد است نه مثنی!

۱۸۸ ۲ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) بانگ آرام نیایش: نجوا کردن با پروردگار با صدایی پنهان!

(۲) شنا کردن، شنا: تسبیح کردن خداوند متعال و پرستش او! [نادرست است.

«السباحة» یعنی «شنا کردن»]

(۳) چراغدان: آن چه در آن چراغ قرار داده می‌شود!

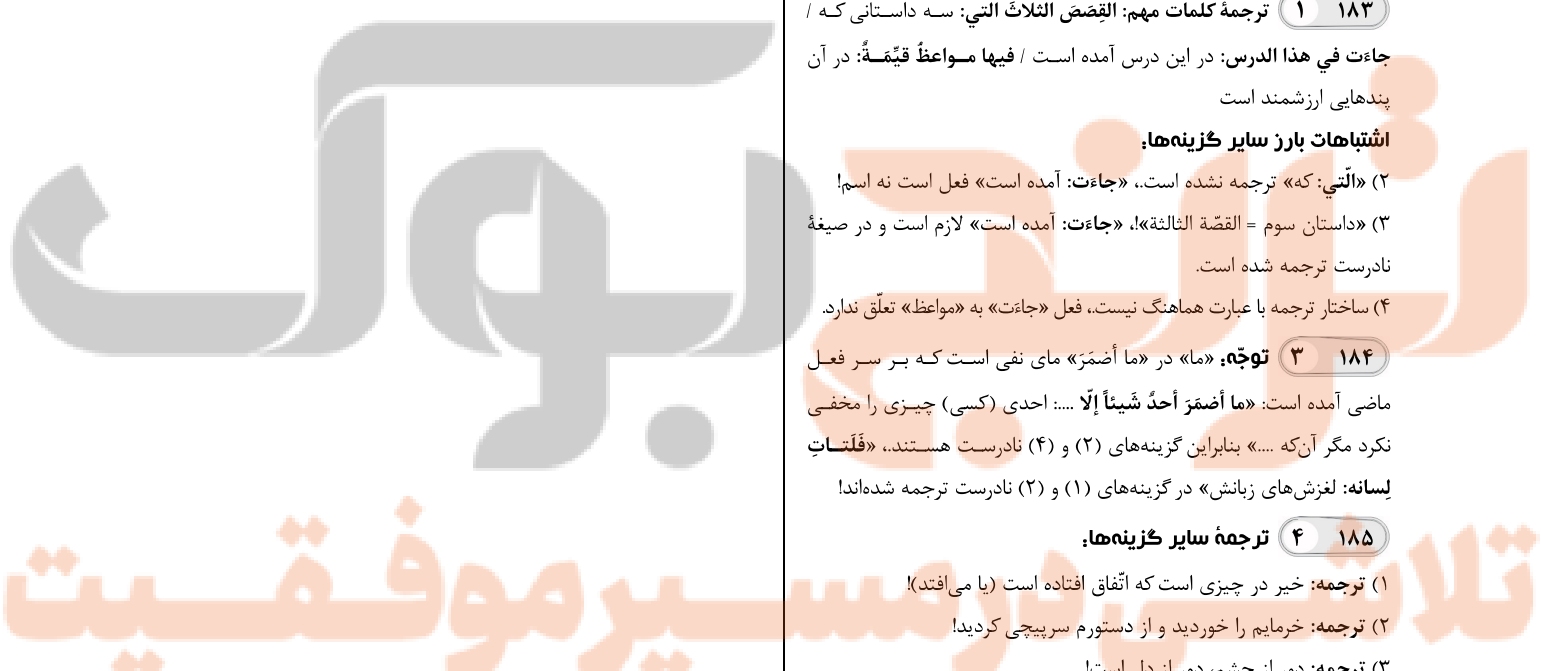
(۴) دوستی: دوستی میان مردم!

۱۸۹ ۴ در گزینه (۴)، «الإسلام» نام یک دین خاص است و اسم علم

است! دقت کنید در مورد گزینه (۱)، «ایران» اسم علم است، اما «ایرانی» دیگر

اسم علم نیست و نکره است.

۱۹۰ ۲ «أحد» مستثنی‌منه است و در این عبارت این رکن محذوف نیست!

تاریخ

۲۰۰ ۱ در دوران قیومیت انگلستان بر فلسطین در سال‌های پس از

جنگ جهانی اول، یهودیان بیشتری به این کشور مهاجرت کردند.

۲۰۱ ۴ اهمیت و شهرت فوق‌العاده داریوش بزرگ در تاریخ ایران به

خطر اقدامات اساسی و کم‌نظیری بود که برای ایجاد تشکیلات نوین اداری،
نظامی و اقتصادی انجام داد.

۲۰۲ ۱ خاندان هخامنشی از زمان پادشاهی اردشیر دوم که از ۴۰۴ تا

۳۵۸ ق.م. حکومت می‌کرد، دچار تفرقه درونی شد. در ابتدای زمامداری او،
برادرش کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از
مزدوران یونانی راهی پایتخت شد.

۲۰۳ ۴ اردشیر ساسانی در تیسفون تاج‌گذاری کرد و مانند اشکانیان

این شهر را به پایتختی خود برگزید.

۲۰۴ ۳ در زمان پادشاهی قباد یکم، حکومت ساسانی با جنبشی

اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک مواجه شد. در پایان دوران قباد، با
هدایت خسرو، پسر و جانشین او، مزدک به مناظره‌ای ساختگی دعوت شد که
در پایان آن، به همراه تعدادی از هوادارانش به قتل رسید.

۲۰۵ ۴ پس از قتل خسرو پرویز، رقابت و کشمکش در درون دربار

ساسانی با شدت بیشتری ادامه یافت. شیرویه جانشین خسرو، بیشتر افراد
خاندان ساسانی را که ممکن بود وارث تاج و تخت شوند، کشت. وضعیت
سیاسی حکومت ساسانی در آن زمان آن چنان بی‌ثبات گردید که در فاصله
چهار سال، بیش از ده تن بر تخت شاهی نشستند که دو تن آنان، از دختران
خسرو پرویز بودند.

۲۰۶ ۲ تشکیلات اداری ساسانیان از اداره‌ها یا دیوان‌های مختلفی

تشکیل شده بود که در رأس آن‌ها، وزیر بزرگ قرار داشت که به او
بزرگ‌فرماراد می‌گفتند. وزیر تحت نظارت مستقیم پادشاه کار می‌کرد و
مجری فرامین او بود. زمانی که پادشاه در جنگ یا سفر بود، وزیر به
عنوان جانشین او کشور را اداره می‌کرد. وزیر هم چنین گاهی فرماندهی
سپاه را نیز در جنگ به عهده می‌گرفت.

توجه: وزیر، فرمانده کل نیروهای نظامی نبود، بلکه گاهی فرماندهی سپاه را در
جنگ به عهده می‌گرفت.

عبارت «پس از پادشاه»، دلیل نادرستی گزینه (۳) است.

۲۰۷ ۴ به طور کلی قضاوت به دو شکل غیررسمی و رسمی انجام

می‌گرفت. شکل غیررسمی قضاوت را اغلب ریش‌سفیدان و بزرگان
خانواده‌ها و قبایل بر عهده داشتند. قضاوت رسمی، بیشتر بر عهده
روحانیون زرتشتی و نیز قضاتی بود که از سوی شاه و یا حاکمان
مناطق مختلف منصوب می‌شدند.

۲۰۸ ۳ داریوش یکم نیروی ویژه ده‌هزار نفری به نام سپاه جاویدان را

تشکیل داد. این نیروی نظامی به این سبب جاویدان نامیده شد که هیچ‌گاه از
شمار آن‌ها کم نمی‌شد. هر گاه سرباز یا فرماندهی بازنشسته یا کشته
می‌شد، به سرعت فرد جدیدی جایگزین او می‌شد. اعضای این سپاه، از
میان جوانان برومند پارسی انتخاب می‌شدند و آموزش‌های ویژه می‌دیدند.

۱۹۱ ۴ در جنگ جهانی دوم، شکست و اشغال فرانسه مهم‌ترین

دستاورد ارتش نازی بود.

۱۹۲ ۱ وقتی جنگ جهانی دوم درگرفت، دولت ایران اعلام بی‌طرفی

کرد. در آن زمان، کشور ما روابط بازرگانی گسترده‌ای با آلمان داشت و تعداد
زیادی از کارشناسان (تکنسین‌های) آلمانی در ایران مشغول کار بودند.
تلاش‌های انگلستان برای جلوگیری از داد و ستد آلمان با کشورهای بی‌طرف،
اعتراض حکومت رضا شاه را برانگیخت و باعث شد که ایران از طریق شوروی
به تجارت با آلمان ادامه دهد.

۱۹۳ ۲ جامعه ملل که برای کمک به حل و فصل اختلافات کشورها و

جلوگیری از دشمنی و جنگ میان دولت‌ها به وجود آمده بود، فاقد قدرت کافی
برای تحقق این هدف بود و تصمیماتش ضمانت اجرایی لازم را نداشت. حضور
نداشتن برخی از کشورها در این نهاد بین‌المللی نقش مهمی در ناکامی آن
داشت. آمریکا که خود پیشنهاد تأسیس جامعه ملل را داده بود، به عضویت آن
درنیامد. خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و نیز اخراج شوروی از جامعه ملل، موجب
بی‌اعتباری بیشتر این نهاد بین‌المللی شد.

۱۹۴ ۳ گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) از ویژگی‌های حکومت موسولینی

بود، اما حمایت مالی آمریکا، مربوط به دولت آلمان پس از جنگ جهانی اول
است، نه ایتالیا.

۱۹۵ ۳ حکومت استالین در عرصه خارجی به دنبال گسترش مرزها و

تسلط بر برخی کشورها و سرزمین‌های اروپای شرقی بود. با وجود بی‌اعتمادی
و دشمنی‌ای که میان شوروی و آلمان وجود داشت، دو کشور با یک‌دیگر
پیمان عدم تجاوز امضا کردند (۱۹۳۹ م).

۱۹۶ ۴ در فاصله دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و

خارجی ژاپن را در اختیار گرفتند و این کشور را در جهت اهداف توسعه‌طلبانه
نظامی سوق دادند. هم‌چنین، به کشورهای همسایه از جمله چین
لشکرکشی کردند، از جامعه ملل خارج شدند و به همراه آلمان و ایتالیا
کشورهای محور را شکل دادند.

۱۹۷ ۲ بلافاصله پس از پایان جنگ جهانی دوم، بر پایه توافق‌هایی که

از پیش میان سران متفقین (آمریکا، انگلستان و شوروی) صورت گرفته بود،
شوروی، تسلط سیاسی - نظامی خود را بر اروپای شرقی اعمال کرد.

۱۹۸ ۳ تلفات روسیه و آلمان در این جنگ بیش از سایر کشورها بود.

۱۹۹ ۳ یکی از تحولات مهم جهان پس از جنگ جهانی دوم، به قدرت

رسیدن کمونیست‌ها در چین بود. پس از شکست و تسلیم ژاپن، جنگ داخلی
در چین میان ملی‌گرایان و کمونیست‌ها شدت گرفت. در این میان، آمریکا از
ملی‌گرایان و شوروی از کمونیست‌ها پشتیبانی می‌کردند. سرانجام،
کمونیست‌ها به رهبری مائو بر ملی‌گراها پیروز شدند و جمهوری خلق چین را
تأسیس کردند.

۲۰۹ | ۳

در خانواده کهن ایرانی، اقتصاد خانواده به صورت معیشتی بود و دسترنج تمام افراد خانواده برای رفع نیازمندی‌های مشترک مصرف می‌شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) مادر خانواده اختیاراتی در حد و اندازه پدر نداشت.
- ۲) دارایی‌های خانواده پس از مرگ پدر در اختیار پسر ارشد خانواده قرار می‌گرفت.
- ۴) اعضای خانواده تحت نظارت پدر، با یکدیگر پیمان ازدواج می‌بستند نه با اعضای دیگر خانواده‌ها.

۲۱۰ | ۲

در آثار و متون دینی و حقوقی مربوط به دوره ساسانی و قرون نخستین اسلامی، مطالب و گزارش‌هایی وجود دارد که دلالت بر حقوق اجتماعی و اقتصادی زنان در آن دوران می‌کند.

۲۱۱ | ۱

بدون تردید یکی از برجسته‌ترین دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی - اسلامی، ابوریحان محمد بن احمد بیرونی است. ابزارها و روش‌های ابداعی او برای تعیین طول و عرض جغرافیایی و اندازه‌گیری فاصله میان شهرها، جالب است.

۲۱۲ | ۲

در دوران حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، بخش عمده جمعیت ایران در روستاها به سر می‌بردند.

۲۱۳ | ۱

هنر سفالگری سلجوقی گرچه به کیفیت دوره سامانی نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت و مراکز مهم سفالگری عصر سامانی از شرق ایران یعنی نیشابور و سمرقند، به تدریج به مناطق مرکزی مانند کاشان انتقال یافت.

۲۱۴ | ۲

در عصر سلجوقی، دیوان وزارت که وزیر در رأس آن قرار داشت، به شکوهمندی بی‌نظیری رسید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) وزیر در منصب خود هیچ امنیتی نداشت و آن‌چه سبب تداوم کار وی می‌شد، اراده و خواست سلطان بود.
- ۳) اقدامات خواجه نظام‌الملک منجر به تقابل دو نیروی مخالف شد که در تاریخ ایران به نام تقابل اهل قلم (دیوان‌سالاران) و اهل شمشیر (نظامیان) معروف است.
- ۴) این گزینه مربوط به نظام دیوانی غزنویان است.

۲۱۵ | ۲

الف) محمود غزنوی به ری حمله کرد و کتابخانه مهم آن‌جا را به بهانه وجود کتاب‌های فلسفی، به آتش کشید.

ب) سلطان محمد خوارزمشاه برای مقابله با عباسیان، یکی از سادات حسینی را به عنوان خلیفه اعلام کرد و به بغداد لشکر کشید.

ج) پس از آن که عمرو لیث صفاری در جنگ با امیر اسماعیل سامانی به اسارت درآمد و به بغداد فرستاده شد، خلیفه ناجوانمردانه دستور به قتل او داد.

۲۱۶ | ۲

بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان‌خان، از جمله اصلاح قوانین مالیاتی، بازسازی قنات‌ها و شبکه‌های آبیاری و اصلاح نظام زمین‌داری، به منظور پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی انجام گرفت.

۲۱۷ | ۲

حکومت ایلخانی یا ایلخانان به حکومتی گفته می‌شود که پس از تسلط مغولان بر ایران به دست هولاکوخان نوه چنگیزخان تشکیل شد. او در زمان فرمانروایی برادرش منگوقاآن، به منظور نظم بخشیدن به قلمرو متصرفی مغول و گسترش فتوحات در غرب آسیا، به ایران لشکرکشی کرد (۶۵۰ق). هولاکو، نخست قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد. او سپس با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه عباسی، به حکومت خاندان بنی‌عباس پایان داد (۶۵۶ق). مغولان پس از فتح بغداد، به شام یورش بردند.

۲۱۸ | ۴

در سراسر عهد تیموریان، قوانین شرعی و عرفی مبنای زندگی اجتماعی و دآوری حقوقی ایرانیان بود.

۲۱۹ | ۴

در قرن نهم هجری به تدریج تغییر و تحول چشمگیری در فعالیت طریقت‌های صوفی به وجود آمد. از یک سو صوفیان به تشیع گرایش بیشتری نشان دادند و از طرف دیگر به تدریج برخی از طریقت‌ها مانند طریقت صفوی وارد سیاست شدند و برای به دست گرفتن قدرت با فرمانروایان و پادشاهان به رقابت برخاستند.

توجه: صفویه در قرن نهم حکومت تشکیل نداد!

۲۲۰ | ۳

شهر هرات در زمان شاهرخ تیموری و جانشینانش، به خاطر داشتن ثروت هنگفت، کتابخانه‌های بزرگ و هنرمندان نامدار، به یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد.

بوک

تلاش برای موفقیت

جغرافیا

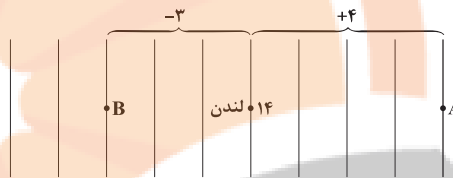
۱ ۲۲۱

۳۰ دقیقه $\rightarrow 7/5^\circ$ ۱ ساعت $\rightarrow 15^\circ$ ۱۰- ساعت $\rightarrow 15^\circ$ غربی۶:۳۰+ ساعت $\rightarrow 97/5^\circ$ شرقی

A شهر = ۲۲ = (۱۰ ساعت) - ۸ صبح

B شهر = ۱۴:۳۰ = (۶:۳۰ ساعت) + ۸ صبح

۱ ۲۲۲

هر چه به سمت غرب لندن برویم، ساعت کم و هر چه به سمت شرق لندن برویم، ساعت زیاد می‌شود. هر قاچ ۱ ساعت و ۱۵ درجه است.

A شهر = ۱۸ = (۴ ساعت) + ۱۴

B شهر = ۱۱ = (۳ ساعت) - ۱۴

۲ ۲۲۳

صبح ۹ = (۳ ساعت) - ۱۲ = A $\rightarrow 45^\circ$ غربیشب ۲۰:۳۰ = (۸:۳۰ ساعت) + ۱۲ = B $\rightarrow 127/5^\circ$ شرقی

۱ ۲۲۴

هر قاچ، ۱۵ درجه و ۱ ساعت است و یک نصف‌النهار مرکزی دارد. با حرکت به سمت غرب گرینویچ لندن، ساعت کم و با حرکت به سمت شرق گرینویچ لندن، ساعت زیاد می‌شود.

خط روز گردان در برخی از نقاط انحراف پیدا کرده است تا از مشکلات روز تقویمی در مکان‌های مختلف کشورها یا جزایری که خط از آن‌ها عبور می‌کند، جلوگیری شود.

۲ ۲۲۶

هنگام عبور از خط روز گردان از غرب به شرق، باید یک روز به تقویم اضافه شود و هنگام عبور از شرق به غرب، باید یک روز از تقویم کم می‌شود.

۳ ۲۲۷

سامانه جی‌پی‌اس که متخصصان در کشور ایالات متحده آمریکا آن را طراحی کرده و در فضا قرار داده‌اند، ابتدا برای مقاصد نظامی تولید شد.

۲ ۲۲۸

مهم‌ترین کاربرد همه انواع GPS، تعیین موقعیت جغرافیایی و طول و عرض و ارتفاع مکان‌ها و زمان مورد نظر است.

۱ ۲۲۹

مشهد در شرق ایران است و خورشید از شرق طلوع می‌کند و ساکنان شرق زودتر طلوع خورشید را می‌بینند.

۳ ۲۳۰

ساعت هماهنگ جهانی، UTC است.

۴ ۲۳۱

در دهه ۱۳۶۵ - ۱۳۵۵، میزان رشد طبیعی جمعیت کشور ایران ۳/۹ درصد بوده است.

۲ ۲۳۲

در دهه‌های اخیر، نقش انسان به عنوان عامل تأثیرگذار در پراکندگی جمعیت، نسبت به گذشته، افزایش چشمگیری داشته است.

۴ ۲۳۳

$100 \times \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$

$$\Rightarrow \frac{100000000 - 40000000}{60000000} \times 100 = 10$$

$$7^\circ = \frac{7^\circ}{10} \Rightarrow \text{رشد طبیعی جمعیت} = \text{قانون } 7^\circ$$

بنابراین ۷ سال طول می‌کشد تا جمعیت این کشور دو برابر شود.

۲ ۲۳۴

آریایی‌ها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها به جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند. (عوامل طبیعی)

۱ ۲۳۵

در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان.

۲ ۲۳۶

الف) در دوران سلوکیان، کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد. ب) کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری در دوره ساسانیان، رستاک نام داشت. ج) در زمان هخامنشیان، کشور به ۳۰ شهری تقسیم شد. د) در دوره عباسیان، ایران دارای ۳۱ ایالت بود.

۴ ۲۳۷

تقسیمات کشوری در دوره صفویه، افشاریه، قاجاریه و زندیه عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.

۲ ۲۳۸

در سال ۱۳۱۶ با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ۱۰ استان که نام هر استان یک عدد بود و ۴۹ شهرستان تقسیم شد. در این قانون، هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شد.

۳ ۲۳۹

بخش محدوده جغرافیایی معینی است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار تشکیل می‌شود.

۴ ۲۴۰

تقسیمات کشوری در ایران، متناسب با موقعیت و زمان، تغییر می‌یابد.

۲ ۲۴۱

حمل و نقل $\leftarrow$ نوع سوماستخراج معدن $\leftarrow$ نوع اولتولید کالا $\leftarrow$ نوع دومامور پزشکی $\leftarrow$ نوع سوم

۴ ۲۴۲

مزارع پلاتیشن در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی قرار دارند.

۱ ۲۴۳

بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا، به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود.

۲ ۲۴۴

استرالیا، آرژانتین، زلاندنو، اتحادیه اروپا، برزیل و ایالات متحده آمریکا، از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان هستند.

۳ ۲۴۵

عصر اکتشافات جغرافیایی در قرن‌های ۱۵ و ۱۶ و انقلاب صنعتی در قرن ۱۸ بوده است.

جامعه‌شناسی

۳ ۲۵۱ بررسی عبارت نادرست:

ب) در رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی، نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود، اما به دلیل این‌که انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

۲ ۲۵۲ رویکرد انتقادی هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع بپردازد. با این‌که طرفداران قشربندی اجتماعی رقابت را در زندگی اجتماعی، ضروری می‌دانند اما از این نکته مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطه شروع رقابت یکسان باشد.

مدل لیبرالی مربوط به جامعه‌شناسان طرفدار قشربندی اجتماعی است و آن‌ها معتقدند که از گذشته تا حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است، یعنی قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. روش جامعه‌شناسی انتقادی تفسیری، انتقادی و تجویزی است.

۱ ۲۵۳ در رویکرد عادلانه (طرفداران عدالت اجتماعی)، مالیات ابزاری برای کاهش فاصله طبقاتی است.

تیبیین به معنای کشف و بازخوانی واقعیت‌ها است.

جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر، تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم آورند.

برخی تفاوت‌ها مانند تفاوت در قد، وزن، هوش، ثروت و تحصیلات، تفاوت‌های رتبه‌ای نامیده می‌شوند.

۴ ۲۵۴ مخالفان قشربندی گمان می‌کنند اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت و بدین ترتیب همگان شرایطی یکسان خواهند داشت.

در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود، اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند. بدین ترتیب، همه کودکان از امکانات اولیه برای پیشرفت، بهره‌مند می‌شوند و می‌توانند براساس توانایی و شایستگی خود با دیگران رقابت نمایند.

برخی جامعه‌شناسان معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. از نظر آنان نابرابری اجتماعی از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود. این جامعه‌شناسان طرفدار قشربندی اجتماعی هستند.

۱ ۲۵۵ جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر، تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم آورند.

جامعه‌شناسان انتقادی مانند جامعه‌شناسان تفسیری بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند اما کم‌توجهی رویکرد تفسیری به ساختارهای اجتماعی و تأثیر این ساختارها بر زندگی افراد را درست نمی‌دانند.

در نظام فنودالی، دهقانان شبیه برده بودند؛ مالک چیزی نبودند و به فنودال تعلق داشتند.

برخی تفاوت‌ها، تفاوت‌های اسمی نامیده می‌شوند و نمی‌توان افراد را براساس این تفاوت‌ها، رتبه‌بندی کرد؛ مانند تفاوت در زبان و لهجه.

۳ ۲۴۶ مهم‌ترین نواحی صنعتی یا قطب‌های صنعتی جهان عبارت‌اند از: آمریکای شمالی، اروپای غربی، مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا، روسیه و اروپای شرقی.

بنابراین قاره استرالیا و قاره آفریقا جزء قطب‌های صنعتی جهان نیستند.

۱ ۲۴۷ ساختار اجتماعی و اقتصادی کشورهای نیمه‌پیرامون دچار تغییرات و تحولات صنعتی و فناورانه شده است که کشورهای چین، کره جنوبی و سنگاپور از آن جمله‌اند.

۱ ۲۴۸ از جمله کشورهای پیرامون می‌توان به مراکش، بنگلادش، افغانستان، نامبیا و پرو و نیکاراگوئه اشاره کرد.

۳ ۲۴۹ اتحادیه نفتا ← آمریکای شمالی

اتحادیه اِکو ← آسیای غربی

اتحادیه آسه‌آن ← آسیای جنوب شرقی

۳ ۲۵۰ کشتی فله‌بر، غلات، زغال، سنگ آهن، سیمان و ... حمل می‌کنند.

تلاشی در مس

۲۶۱ ۲ بررسی عبارت نادرست:

الف) اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و دادوستد داشته باشد و در محدودهٔ **هنجارها و شیوهٔ زندگی**، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینهٔ گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

۲۶۲ ۱ ممکن است جهان اجتماعی در مواجهه با جهان‌های دیگر به «خودباختگی فرهنگی» گرفتار شود. جهان اجتماعی هنگامی به دادوستد و تعامل می‌پردازد که اعضای آن، به طور فعال و خلاق براساس نیازها، مشکلات و مسائل خود، با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند. اما اگر اعضای آن **مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند** و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند.

حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است و نظریه‌پردازان غربی را که طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشته مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فراخوانده است.

جامعهٔ ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپندهٔ بیداری اسلامی درآمد.

۲۶۳ ۴ غربزدگی جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است.

امروزه **رسانه‌ها و فضای مجازی** با عبور از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع، تعامل فرهنگی را از سطح نمادها و هنجارها به عمق عقاید و ارزش‌ها می‌کشاند.

بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به یک خویشتن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، نبود؛ بلکه بازگشت به **خویشتن الهی و توحیدی** بود.

در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و **ناسیونالیستی**، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

۲۶۴ ۳ جهان‌های اجتماعی‌ای که براساس فطرت انسان شکل نگرفته‌اند و از عقاید و ارزش‌های حق برخوردار نیستند، مانع از آن می‌شوند که انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم برسند. در این جهان‌های اجتماعی، انسان‌ها از حقیقت خود و هستی دور می‌مانند. **تصویری که از انسان ارائه می‌شود، سرابی از حقیقت است.**

در ایران، همواره اقوام مختلفی زندگی کرده‌اند. هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. روایتی از این هویت را در شاهنامهٔ فردوسی می‌توان دید. اقوام مختلف ایرانی با آن‌که هویت‌های اجتماعی متفاوتی داشتند، در **عقاید و ارزش‌های آیین زرتشت که با آموزه‌های اساطیری درآمیخته بود**، هویت فرهنگی واحدی پیدا کردند.

قرآن کریم فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند.

۲۵۶ ۳ رویکرد انتقادی هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع بپردازد.

۲۵۷ ۲ زندگی اجتماعی انسان، دو وجه دارد:

از سویی افراد در زندگی گروهی خود با یکدیگر، جهان اجتماعی و ساختارهای آن را می‌سازند.

از سوی دیگر هر جهان اجتماعی الزام‌ها و پیامدهایی دارد که زندگی انسان‌ها را متأثر می‌سازد.

تا زمانی که یک جهان اجتماعی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است. با تغییر جهان اجتماعی موجود و به دنبال آن، **برداشته شدن الزام‌هایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد و پیامدهای دیگری به دنبال می‌آورد.**

همواره این امکان وجود دارد که یکی از این دو وجه زندگی اجتماعی بیشتر مورد توجه و تأکید قرار گیرد و وجه دیگر آن نادیده گرفته شود. برجسته کردن یک وجه زندگی اجتماعی و تأکید بر آن و نادیده گرفتن وجه دیگر، می‌تواند آثار و پیامدهای نامطلوبی برای زندگی اجتماعی به وجود بیاورد.

جامعه‌شناسی انتقادی به داوری ارزشی پدیده‌های مورد مطالعه می‌پردازد و علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود نمی‌کند و تلاش می‌کند از محدودیت‌های علم تجربی رها شود تا بتواند معیارهایی را برای داوری ارزشی جست‌وجو کند.

۲۵۸ ۲ غلبهٔ رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب می‌شد که کار داوری دربارهٔ ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود. در این نگاه، انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه حل برای بهتر شدن آن کار علم نبود. این اعتقاد با عنوان «**جدایی دانش از ارزش**» بیان می‌شد.

فاصلهٔ میان وضع موجود و وضع مطلوب جهان اجتماعی، جامعه‌شناسی را به داوری دربارهٔ ارزش‌ها و انتقاد از آن‌ها می‌کشاند.

در رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی، نقطهٔ شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود، اما به دلیل این‌که انگیزهٔ رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

۲۵۹ ۴ با غلبهٔ رویکرد تفسیری، رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و راه بازگشت دعاوی انتقادی و تجویزی به علوم اجتماعی باز شد. این بار از پیوند دانش و ارزش سخن به میان می‌آید و «دانش انتقادی» شکل می‌گیرد. دانش انتقادی، دانشی است که از وضعیت موجود انتقاد می‌کند و می‌خواهد برای عبور از وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب راه حل ارائه کند.

غلبهٔ رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب می‌شد که کار داوری دربارهٔ ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود.

۲۶۰ ۳ در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود، اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطهٔ شروع رقابت را یکسان نماید.

طرفداران قشربندی اجتماعی رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می‌دانند. نابرابری اجتماعی یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد توجه جامعه‌شناسان است. تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی در صورتی‌که به نابرابری‌های اجتماعی منجر شوند، مورد توجه جامعه‌شناسان قرار می‌گیرند.

«انتقال فرهنگ» و «پرورش محبت و مودت میان انسان‌ها و جوامع»، از کارکردهای مختلف خانواده می‌باشد.

حجاب و پوشش به عنوان نماد هویت جهان اسلام در صد سال اخیر، فراز و فرودهایی داشته است. در دوران رضاخان حجاب مسئله و معضل درون جامعه ایران بود و زنان مسلمان اجازه رعایت ضوابط دینی خود را نداشتند. اینک حجاب مسئله کشورهای اروپایی شده است و برخی از کشورهای اروپایی از ورود زنان باحجاب به مراکز آموزشی ممانعت می‌کنند.

هرگاه افراد جامعه، نوعی از ارزش‌ها را بپذیرند و به رسمیت بشناسند، هویت فرهنگی پدید می‌آید و تا زمانی که این عقاید و ارزش‌ها مورد پذیرش باشند، دوام می‌آورد. البته برقراری روابط پایدار میان افراد جامعه، نیازمند مکان و سرزمین است. مکان، زمینه ارتباط افرادی را که عقاید و ارزش‌های مشترک دارند، فراهم می‌آورد و ادامه حیاتشان را ممکن می‌سازد. به همین دلیل برای مردمی که با هم زندگی می‌کنند، سرزمین یا وطن، ارزشی متفاوت از سایر مکان‌ها پیدا می‌کند و احساس خاصی در آن‌ها به وجود می‌آورد به گونه‌ای که دفاع از آن را تا پای جان وظیفه خود می‌دانند. سرزمین بُعد جغرافیایی هویت جامعه را می‌سازد. افرادی که مدت زیادی با هم زندگی کرده‌اند، سرگذشت و سرنوشت مشترکی پیدا می‌کنند که به صورت خاطره جمعی و مشترک درمی‌آید و از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد. این خاطره در گذر زمان، متراکم و مستحکم می‌شود و بُعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

۲۷۱ | ۳ بررسی عبارت نادرست:

ج) متفکران پسامدرن زمانی در اصول و مبانی فرهنگ غرب تودید کردند که سیاست و اقتصاد جهان غرب، ابعاد جهانی پیدا کرده و نیازمند علمی بود که حضور جهانی آن را توجیه کند اما اندیشه‌های پسامدرن این ظرفیت را نداشتند.

۲۷۲ | ۲ بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند. آن‌ها خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند.

قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. آنان با اتکا به این قدرت، می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند و ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف و ساختارهای اجتماعی جدیدی ایجاد کنند.

نخبگان غرب‌گرایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند. این گروه تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی بودند. این نسل با عنوان روشنفکران چپ کشورهای اسلامی شناخته می‌شود. اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی آنان نبود، بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.

منورالفکران غرب‌گرا در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند.

۲۶۵ | ۲ متفکران ایرانی از دهه سی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به

فرهنگ غرب و هویت‌های کاذبی که از این طریق ساخته می‌شد، آثاری با عناوینی نظیر غربزدگی و بازگشت به خویشتن، پدید آوردند و برخی از اندیشمندان مسلمان، کتاب‌هایی را درباره خدمات متقابل اسلام و ایران و هم‌چنین فطرت و خویشتن الهی انسان تدوین کردند.

فارسی دری از دیرباز به عنوان زبان سیاسی دربار ایران، زبان رسمی مشترک اقوام مختلفی بود که در سرزمین پهناور ایران زندگی می‌کردند. این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت.

در صورتی که اعضای یک جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند و به آن‌ها تعلق خاطر داشته باشند، آن جهان اجتماعی دارای هویت تاریخی است و اگر واقعیت‌ها و آرمان‌های آن مطابق حق باشند، دارای «هویت حقیقی» است.

۲۶۶ | ۳ از خودبیگانگی تاریخی و حقیقی مستقل از یکدیگرند.

نظریه پردازان غربی، طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند.

جهان اجتماعی مشترکانه اساطیری و جهان اجتماعی سکولار و دنیوی، آدمی را نه تنها از حقیقت جهان، بلکه از حقیقت خود نیز بیگانه می‌کنند.

بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر و ایران و ... در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.

۲۶۷ | ۱ جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون این‌که به جهان اسلام پیبوندند، تحولات هویتی پیدا کرد.

ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشترکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشتند و به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند. عقاید و ارزش‌های توحیدی اسلام، ایران را به جهان اسلام ملحق ساخت و هویت ایرانی به صورت بخشی از هویت جهان اسلام درآمد.

۲۶۸ | ۳ اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و

ارزش‌های خود پافشاری نکند، دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود. جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.

۲۶۹ | ۲ گزینه (۲) مربوط به تحولات هویتی جهان غرب می‌باشد.

۲۷۰ | ۲ برخورد جهان غرب با جهان اسلام تجربه جدیدی است که هنوز به پایان خود نرسیده است.

یکی از مهم‌ترین پیامدهای انقلاب، تحولات هویتی است. تبلور تحولات هویتی در شعارهای انقلابی بارز بود.

۲۷۳ ۱ در نیمه دوم قرن بیستم با روشن شدن این که علم تجربی

دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت.

جامعه‌شناسان قرن نوزدهم روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند و معتقد بودند آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر غیرعلمی است.

طی قرن بیستم، نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی، به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.

اجلاس هزاره ادیان در آستانه قرن بیست و یکم در نیویورک برگزار شد و در آن، اندیشمندانی از ادیان گوناگون جهان، گرد هم آمدند تا نقش دین را در استقرار صلح جهان بررسی کنند.

۲۷۴ ۳ بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از

فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.

از پیامدهای گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی:

مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مرعوب فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند.

۲۷۵ ۴ طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد

بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی، به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت. بعضی متفکران از این موج که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است، با عناوین «افول سکولاریسم» و «پاسکولاریسم» یاد کردند.

سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری در مجموع، عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن را تشکیل می‌دهند. تمامی چالش‌های جهانی، از این لایه هویتی برمی‌خیزند ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

ناسیونالیسم، اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود.

یکی از ویژگی‌های اساسی اندیشه درست این است که اجزای آن دارای انسجام‌اند. از این رو به دیدگاهی که در آن تضاد و تناقض وجود دارد، به دیده شک و تردید نگریسته می‌شود. اندیشه التقاطی در همین ویژگی دچار نقص است. چرا که معمولاً آمیزه‌ای از باورها و ارزش‌هایی است که از مکاتب و جهان‌بینی‌های مختلف گردآوری می‌شوند و به صورتی ناسازگار در کنار هم چیده می‌شوند. برخی جریان‌ها، عقاید اسلامی را با سوسیالیسم، مارکسیسم، لیبرالیسم و ... بدون توجه به مبانی آن‌ها و به صورتی ناسازگار درهم ادغام می‌کنند. (روشنفکری التقاطی)

۲۷۶ ۱ حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ، در چارچوب اندیشه‌های

ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود. برخی از آنان، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند؛ حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند. به این ترتیب، روشنفکری التقاطی چپ در کشورهای اسلامی پدید آمد.

منورالفکران غربگرا، برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام نمی‌دانستند، بلکه بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند. آنان در ایران، اومانیسم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه کردند.

دانشمندانی را که در اصل روشنگری علم مدرن تردید کرده‌اند، پسامدرن می‌خوانند، زیرا از اصول جهان مدرن عبور کرده و به فراسوی آن رسیده‌اند.

بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.

۲۷۷ ۴ روشنگری مدرن از قرن نوزدهم مبتنی بر حس و تجربه بود و

براساس آن، شناخت غیرتجربی، علمی دانسته نمی‌شد ولی پس از این که مشخص شد علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی وابسته است، استقلال معرفت علمی - تجربی مخدوش شد.

فرهنگی که توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد گسترده اقتصادی و سیاسی خویش را نداشته باشد، به حیوان فرتوتی می‌ماند که با وجود جنه عظیم خود، زمین‌گیر و آسیب‌پذیر شده است.

با فروپاشی بلوک شرق، جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهان از بین رفت و این جریان در کشورهای اسلامی نیز جاذبه خود را از دست داد و غربگرایان این جوامع، دیگر بار به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آوردند.

۲۷۸ ۳ علی‌اکبر داور، عبدالحسین خان تیمورتاش، تقی‌زاده و

محمدعلی فروغی، از جمله چهره‌های منورالفکری (منورالفکران غربگرا) بودند که در کابینه رضاخان حضور داشتند.

نسل اول روشنفکران و نسل دوم روشنفکران، هر دو غربگرا بودند.

نخستین بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند، اما منورالفکران غربگرا، برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را در گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی می‌دانستند، بنابراین افتراق آن‌ها در معنای بیداری بود.

برخی جامعه‌شناسان بر این گمان بودند که در قرن بیستم، دین از آخرین عرصه حضور خود - یعنی قلمرو فرهنگ عمومی - نیز بیرون خواهد رفت اما واقعیت، خلاف این پیش‌بینی را نشان داد. حضور دین در فرهنگ عمومی جامعه غربی (برگزاری مراسم عید پاک، ازدواج و تدفین براساس آموزه‌های مسیحیت) بیانگر این موضوع است. طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.

۲۷۹ ۱ شناخت عقلی جدید در جهان غرب نیز بیش از دو سده

دوام نیاورد. به همین دلیل در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.

غرب متجدد، زمانی با جهان اسلام روبه‌رو شد که قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، با وجود رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند و عالمان دینی، اغلب براساس ضرورت حفظ امنیت با آن‌ها تعامل می‌کردند. فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، نه تنها به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید بلکه با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

۲۸۰ ۲ «فقاہت» و «عدالت» که دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی

هستند، اغلب در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی، باقی مانده بودند. دولت‌های کشورهای مسلمان نیز به میزان دوری از سنت‌های دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند.

در هم ریختن نظم پیشین به بهانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی انجام شد؛ اما در عمل، این کشورها هم‌چنان در جایگاه کشورهای پیرامونی و استعمارزده باقی ماندند.

در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود و شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد. در دوران رنسانس، این روش معرفتی مورد تردید قرار گرفت و به تدریج به بحران معرفتی انجامید.

سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری در مجموع، عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن را تشکیل می‌دهند. تمامی چالش‌های جهانی، از این لایه هویتی برمی‌خیزند ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

فلسفه و منطق

۲۸۱ ۳

عقل‌گرایی و خردورزی که در ایران قدیم شکل گرفته بود، به تدریج از قدرتش کاسته شد و در عصر ساسانیان و اواخر این عصر به ضعف گرایید، به طوری که مواردی از عقاید غیرعقلانی در فرهنگ و نظام اجتماعی آنان پدیدار شد.

۲۸۲ ۱

اگر کسی مدعی شود که «چون دانش فلسفه و منطق، چون دستاوردی یونانی و غیراسلامی است، باید با آن مخالفت کرد»، این فرد ممکن است درباره علوم دیگر نیز چنین نظری ابراز کند و بدین ترتیب، داوری درباره درستی یا نادرستی علوم مختلف بشری، از طریق استدلال عقلی ممکن نخواهد بود. به عبارتی، ملاک تشخیص درستی یا نادرستی یک دانش، هیچ‌گاه نقد و بررسی دستاوردهای متفکران آن دانش نخواهد بود، بلکه معیار پذیرش یونانی یا ایرانی و یا چینی بودن صاحب آن دانش است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) عدم کاربرد روش‌های عقلی در مسائل دین، مربوط به محدود کردن دایره اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن است.

(۳) اگر کسی بگوید که ملاک تشخیص نادرستی یک دانش، نقد و بررسی دستاوردهای متفکران آن است، چنین فردی با دانش فلسفه و منطق به بهانه یونانی بودن آن مخالف نخواهد کرد.

(۴) شرط داوری در مورد درستی یا نادرستی آراء و نظرات دیگران به میزان بهره‌گیری آن‌ها از دستاوردهای متفکران دیگر ملل وابسته نیست.

۲۸۳ ۱

جدا از این‌که بسیاری از آرای سقراط، افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگاری دارد، باید توجه کنیم که فلسفه دانش و شاخه‌ای از معرفت است که هر فردی از هر ملت و نژادی می‌تواند وارد این شاخه از دانش بشود و درباره مسائل آن، که مربوط به هستی و حقیقت اشیا است، بیندیشد و تحقیق کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) دانش فلسفه به معنی پیروی و تقلید از فیلسوفان نامدار نیست، بلکه به معنای بحث استدلالی درباره حقیقت اشیا است.

(۳) درست است که مسائل دانش فلسفه مربوط به هستی و حقیقت اشیا است، اما پیروی از دستاوردهای متفکران دیگر به شرط نقد و بررسی سخنان آنان، قابل قبول است.

(۴) فیلسوفان نخستین یونان درباره نسبت عقل با مسائل دینی، نظری نداده‌اند تا فیلسوفان اسلامی از آن آموزه‌ها پیروی کنند.

۲۸۴ ۱

فیلسوفان مسلمان، روشن‌تر و دقیق‌تر از فیلسوفان یونان مرتبه‌ای از موجودات را که حقیقت وجودشان مجرد از ماده است، اثبات کرده و نام آن مرتبه را عالم عقول گذاشته‌اند.

۲۸۵ ۴

یکی از عقول عالم عقل، «عقل فعال» است. این عقل، عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌هاست؛ یعنی تمام ادراک‌ها و دانش‌های انسان به مدد این عقل صورت می‌گیرد. به واسطه این عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند. البته این مدد رسانی در باطن وجود انسان صورت می‌گیرد و برای خود انسان محسوس نیست. فارابی درباره نسبت عقل فعال با دستگاه ادراکی انسان می‌گوید: «مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان، مانند آفتاب است نسبت به چشم. همان‌طور که آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم انسان ببیند و بینا شود، عقل فعال نیز نخست چیزی به قوه عقلی آدمی می‌رساند به طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق می‌رسد.»

۲۸۶ ۱

اولین مرحله از مراحل چهارگانه رشد عقل، عقل بالقوه یا عقل هیولانی نام دارد و آن هنگامی است که انسان هیچ ادراک عقلی ندارد، اما استعداد و آمادگی درک معقولات را دارد. اما دومین مرحله را عقل بالملکه می‌گویند. در این مرحله، عقل مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند. یعنی در این مرحله است که انسان آمادگی دریافت علم را پیدا می‌کند و می‌تواند دانش‌ها را کسب نماید.

۲۸۷ ۳

چهارمین مرحله از مراحل رشد عقل، عقل بالمستفاد نام گرفته است، زیرا در این مرحله انسان به طوری بر دانش‌هایی که کسب کرده، مسلط است که از هر کدام که بخواهد، می‌تواند استفاده نماید، مانند یک استاد ریاضی که هر مسئله ریاضی را جلوی او بگذارند، به راحتی حل می‌کند. پس دانش‌آموزی که به مغالطات منطقی کاملاً مسلط است و از هر کدام که بخواهد می‌تواند در زندگی روزمره بهره ببرد، در مرحله عقل بالمستفاد قرار دارد.

۲۸۸ ۳

در توصیفی که ابن‌سینا از پیامبر اکرم (ص) و امیرالمؤمنین (ع) می‌کند، نشان می‌دهد که این دو بزرگوار برترین انسان‌های عاقل و حکیم هستند و قدرت عقلی آنان در بالاترین حد است.

۲۸۹ ۲

از نظر فیلسوفان مسلمان، استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت واحد می‌رسانند و تأییدکننده و کمک‌کننده به یکدیگر هستند؛ گرچه هر کدام روش خاص خود را دارند و از مسیرهای متفاوتی در جست‌وجوی حقیقت هستند. البته ما انسان‌ها چون توانمندی‌های عقلی محدود و متفاوتی داریم، ممکن است در استدلال عقلی و یا در فهم وحی دچار اشتباه شویم و به نتیجه‌های نادرست برسیم و احساس کنیم میان دستاوردهای عقلی ما و داده‌های وحی تعارض‌هایی وجود دارد. در این قبیل موارد باید تلاش علمی خود را افزایش دهیم و از دانش دیگران بهره ببریم تا بتوانیم خطاهای خود را اصلاح نموده و از گمان تعارض میان یافته‌های عقلی و دستاوردهای وحیانی رهایی یابیم.

۲۹۰ ۴

چون از نظر فیلسوفان مسلمان، استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت واحد می‌رسانند و تأییدکننده و کمک‌کننده به یکدیگر هستند؛ پس می‌توان گفت که عموم فیلسوفان مسلمان معتقد به همراهی عقل با دین بودند. اما رهبران کلیسا، در دوره اول حاکمیت کلیسا مخالف سرسخت عقل بودند و میان ایمان دینی و عقل، تضاد می‌دیدند، بنابراین در مورد رابطه عقل و دین میان فیلسوفان مسلمان با رهبران کلیسا اختلاف اساسی وجود دارد.

۲ و ۴) در قیاس‌های معتبر شکل دوم، کمیت مقدمه اول هم می‌تواند کلی و هم جزئی باشد، اما کمیت مقدمه دوم در یک قیاس معتبر شکل دوم باید کلیه (موجبه کلیه و یا سالبه کلیه) باشد.

۳) در قیاس‌های معتبر شکل دوم، حد وسط باید در یک مقدمه علامت منفی داشته باشد، زیرا در قیاس‌های معتبر شکل دوم یکی از مقدمات باید موجبه باشد؛ در نتیجه حد وسط در یک مقدمه علامت منفی خواهد گرفت.

۲۹۷) ۳ در مقدمه نخست (انسان کلمه است) منظور این است که لفظ انسان از مصادیق کلمه است، اما در مقدمه دوم (کلمه بدون نقطه است) منظور از «کلمه» خود لفظ کلمه است.

۲۹۸) ۳ یکی از مقدمات این قیاس می‌تواند قضیه شخصی باشد. بنابراین نتیجه آن نیز می‌تواند یک قضیه شخصی باشد. مانند قیاس: «ابن سینا فیلسوف است، هر فیلسوفی دارای نگاهی ویژه به جهان هستی است. ∴ ابن سینا دارای نگاهی ویژه به جهان هستی است.»

۲۹۹) ۴ برای تعیین کمیت نتیجه قیاس به موضوع نتیجه نگاه می‌کنیم. اگر موضوع نتیجه در مقدمات (مقدمه اول) علامت مثبت گرفت، سور نتیجه را کلی (هر/هیچ) و اگر موضوع نتیجه در مقدمات (مقدمه اول) علامت منفی گرفته بود، سور نتیجه را جزئی (بعضی) قرار می‌دهیم. مثال:

مقدمه اول: هر الف ب است.

مقدمه دوم: ...

نتیجه: بعضی ب ج است.

از لحاظ کیفیت قانون این است که: اگر یکی از مقدمات قیاس موجبه و مقدمه دیگر سالبه باشد (در هر چهار شکل) نتیجه قیاس قطعاً سالبه خواهد بود و اگر هر دو مقدمه موجبه باشد، نتیجه موجبه خواهد بود.

تذکر: همیشه موضوع نتیجه از مقدمه اول و محمول نتیجه از مقدمه دوم به دست می‌آید.

۳۰۰) ۲ شکل اول: هیچ الف ب نیست. هر ب ج است. ∴ هیچ الف ج نیست.

این قیاس نامعتبر است، زیرا محمول نتیجه (ج) علامت مثبت گرفته است در حالی که در مقدمات علامت منفی دارد. پس شرط سوم اعتبار قیاس (اگر هر کدام از موضوع و یا محمول نتیجه علامت مثبت گرفتند، باید در مقدمات هم علامت مثبت بگیرند، ولی اگر موضوع و محمول نتیجه علامت منفی گرفتند، به شرط این که سایر شرایط اعتبار قیاس را داشته باشد، آن قیاس معتبر خواهد بود) را ندارد. چون قیاس از دو مقدمه و نتیجه تشکیل می‌شود پس همه قیاس‌ها دارای نتیجه هستند اما ممکن است آن قیاس شرایط اعتبار را نداشته باشد.

تذکر: موضوع نتیجه از مقدمه اول و محمول نتیجه از مقدمه دوم به دست می‌آید.

۳۰۱) ۴ افلاطون و ارسطو از طریق دلایل عقلی (نه اخلاقی) به اثبات نامرئی و غیرفانی بودن نفس انسان پرداختند.

۲۹۱) ۳ در هر چهار شکل قیاس اقترازی، قیاس معتبری داریم که نتیجه آن سالبه جزئی است.

۲۹۲) ۳ بررسی گزینه‌ها:

۱) وقتی یک مقدمه قیاس موجبه باشد، به صورت قطعی نمی‌توانیم بگوییم که نتیجه آن قطعاً موجبه است، چون مقدمه دیگر آن شاید سالبه باشد، در آن صورت نتیجه قیاس سالبه خواهد بود نه موجبه.

۲ و ۴) وقتی دو مقدمه قیاس اقترازی، کلی باشد، نتیجه الزاماً کلی خواهد بود. از جمله در شکل سوم که تمام قیاس‌های معتبر آن دارای نتیجه جزئی است. همچنین وقتی دو مقدمه قیاس اقترازی، کلی باشد، نتیجه الزاماً جزئی نخواهد بود، مثلاً در شکل اول و دوم از دو مقدمه کلی الزاماً نتیجه کلی معتبر به دست می‌آید، اگر چه براساس قاعده تداخل نتیجه معتبر جزئی نیز به دست می‌آید. ۳) وقتی یک مقدمه قیاس موجبه باشد، نتیجه آن شاید موجبه است.

۲۹۳) ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۴) با توجه به آن که نتیجه قیاس موجبه است، بنابراین هر دو مقدمه آن نیز موجبه هستند.

۳) از آن جایی که «ب» و «ج» در نتیجه حضور دارند، بنابراین نمی‌توانند به عنوان حد وسط قرار بگیرند، بلکه حد وسط «الف» است که در دو مقدمه حضور دارد اما در نتیجه حذف شده است.

۲۹۴) ۲ با توجه به آن که یکی از مقدمات این قیاس سالبه است، نتیجه قطعاً سالبه خواهد بود. بنابراین، چون نتیجه سالبه است، همه مصادیق محمول مد نظر گوینده است. قیاس هم شکل سوم است و تمام نتایج معتبر در شکل سوم جزئی خواهند بود. بنابراین نتیجه قیاس سالبه جزئی «بعضی ب ج نیست» خواهد بود که در این صورت موضوع علامت منفی خواهد گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) چون سور مقدمه اول و دوم، کلی است؛ پس همه مصادیق موضوع را شامل می‌شود.

۳ و ۴) چون نتیجه قیاس سالبه جزئی «بعضی ب ج نیست» است، بنابراین محمول علامت مثبت می‌گیرد و همه مصادیق آن مد نظر است و موضوع علامت منفی می‌گیرد و برخی مصادیق آن مد نظر است. همچنین در شکل سوم تمام قیاس‌های معتبر آن دارای نتیجه جزئی هستند.

۲۹۵) ۴ در قیاس اقترازی، اگر یکی از مقدمات قیاس، سالبه باشد، نتیجه نیز قطعاً سالبه خواهد بود. در این قیاس، مقدمه دوم، سالبه است اما نتیجه، موجبه است؛ پس این استدلال، معتبر نیست، چون قانون نتیجه قیاس در آن رعایت نشده است.

۲۹۶) ۴ در کلیه قیاس‌های معتبر شکل دوم، هر دو مقدمه نمی‌توانند موجبه باشند، چون در آن صورت حد وسط در دو مقدمه دارای علامت منفی خواهد بود؛ همچنین در این قیاس نتیجه قطعاً سالبه است.

بررسی گزینه‌ها:

۱) در قیاس‌های معتبر شکل دوم، هر دو مقدمه نمی‌توانند موجبه باشند، اما ممکن است مقدمه اول موجبه و یا سالبه باشد.

۳۰۹ ۲ از دیدگاه مکتب متعالیه ملاصدرا، حقیقت انسان، همان‌گونه که بسیاری دیگر از فیلسوفان گفته‌اند، حقیقتی دویعدی است: روح و بدن. پس دیدگاه ملاصدرا درباره حقیقت انسان در مقابل دیدگاه ارسطو و ابن‌سینا قرار نمی‌گیرد، زیرا اساس نظرات همه این فیلسوفان مبتنی بر پذیرش روح و جسم در انسان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳ دیدگاه ملاصدرا نقطه مقابل دیدگاه ارسطو و ابن‌سینا نیست، چون هر سه فیلسوف، انسان را حقیقتی دویعدی می‌دانند.
۴ ارسطو در تبیین حقیقت انسان و رابطه نفس و بدن از ادراک شهودی بهره نبرده بود.

۳۱۰ ۳ از نظر ملاصدرا، روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند بلکه این‌ها وحدتی حقیقی دارند، به گونه‌ای که روح باطن بدن است. بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می‌گذارد. از نظر حکمت متعالیه، روح انسانی آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می‌توانند به آن برسند. ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان مخلوقات، دست یابد. مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می‌گذرد و به انسان می‌رسد، ظرفیتی بی‌نهایت پیدا می‌کند و به هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود. پس از نظر وی مراحل تکاملی و اثبات اصل تکامل فلسفی در عالم طبیعت است.

۳۰۲ ۱ به نظر دکارت، روح و بدن کاملاً از یک‌دیگر مجزا هستند و خاصیت‌های متفاوت دارند، گرچه با یک‌دیگر هستند و روح از بدن استفاده می‌کند.
۳۰۳ ۱ یکی از مسائل مورد توجه فیلسوفان از ابتدای شکل‌گیری فلسفه تاکنون، مسئله «حقیقت انسان» بوده است. آن‌ها در این مورد، نظرات مختلف و گاه متضادی بیان کرده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ نمی‌توان گفت که پاسخ این سوال، سبب پیدایش و گسترش نخستین مباحثات معرفت‌شناسی شده است.
۳ درست است که مباحثات صورت‌گرفته درباره حقیقت انسان از جهت انسان‌شناسی دو جریان را در دوره جدید اروپا پدید آورد که تاکنون نیز این دو جریان هم‌چنان در مباحثات فلسفی اروپا حضور دارند؛ اما یکی از این دو جریان یعنی معتقدین به انسان تک‌ساحتی، حضور فعال‌تر و تأثیرگذارتری بر فرهنگ و زندگی اروپاییان معاصر داشته است.
۴ دکارت و کانت در زمره فیلسوفانی هستند که برای انسان دو بُعد روحی و مادی قائل‌اند و حقیقت انسان را همان روح و نفس وی می‌دانند.

۳۰۴ ۲ کانت با استدلال دیگری که با استدلال دکارت متفاوت بود، به اثبات حقیقت نفسانی انسان و اراده و اختیار آن پرداخت. او از این راه، نفس مختار و اراده آزاد انسان را اثبات کرد و گفت انسان یک موجود اخلاقی و برخوردار از وجدان اخلاقی است و یک چنین ویژگی بدون وجود اختیار و اراده آزاد معنا ندارد. اختیار نیز ویژگی نفس است، نه بدن که یک امر مادی است.

۳۰۵ ۳ به نظر ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها همه موجودات و از جمله انسان فقط یک بُعد و یک ساخت دارند که همان بُعد مادی و جسمانی است، بنابراین می‌توان گفت که به نظر آنان، انسان صرفاً موجودی مادی و تک‌ساحتی است و سخن از نفس یا روح مجرد برای انسان سخنی غیرعلمی و نادرست است.

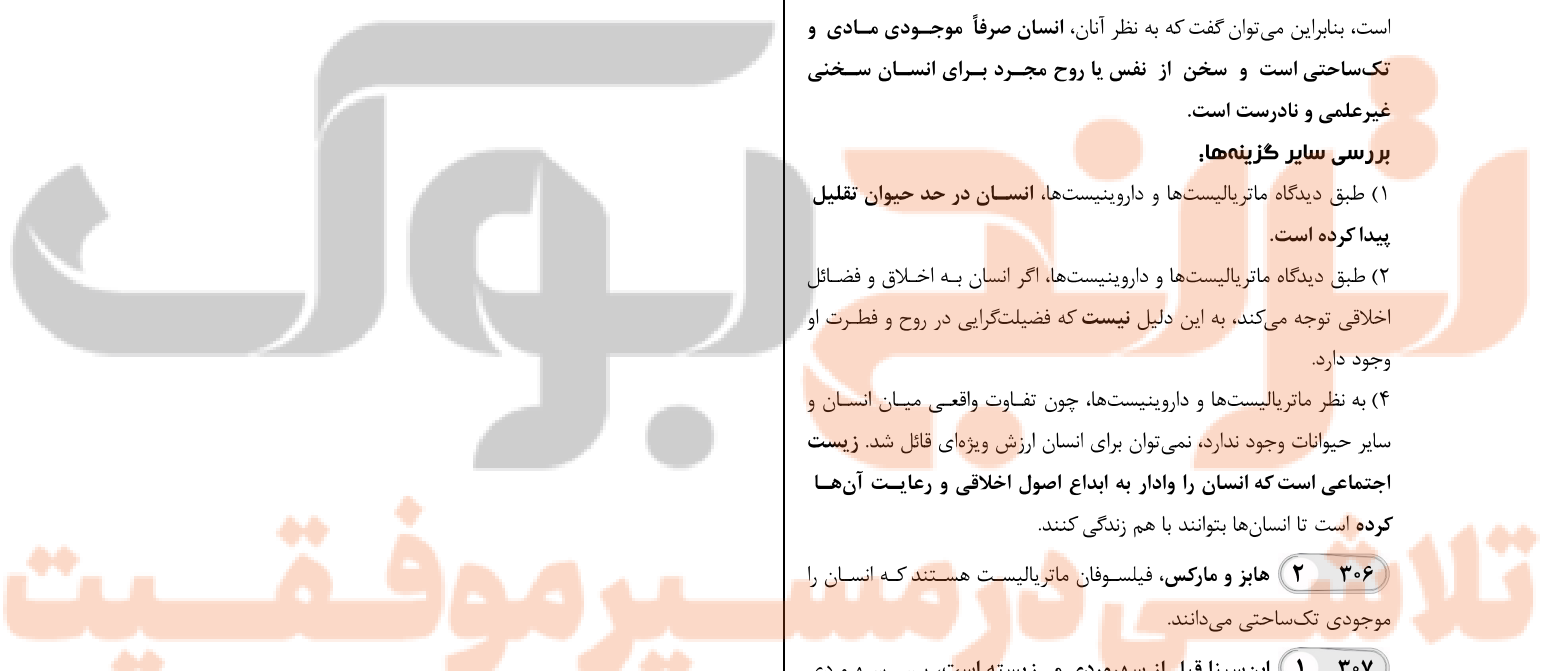
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ طبق دیدگاه ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، انسان در حد حیوان تقلیل پیدا کرده است.
۲ طبق دیدگاه ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، اگر انسان به اخلاق و فضائل اخلاقی توجه می‌کند، به این دلیل نیست که فضیلت‌گرایی در روح و فطرت او وجود دارد.
۴ به نظر ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، چون تفاوت واقعی میان انسان و سایر حیوانات وجود ندارد، نمی‌توان برای انسان ارزش ویژه‌ای قائل شد. زیست اجتماعی است که انسان را وادار به ابداع اصول اخلاقی و رعایت آن‌ها کرده است تا انسان‌ها بتوانند با هم زندگی کنند.

۳۰۶ ۲ هابز و مارکس، فیلسوفان ماتریالیست هستند که انسان را موجودی تک‌ساحتی می‌دانند.

۳۰۷ ۱ ابن‌سینا قبل از سهروردی می‌زیسته است، پس سهروردی می‌تواند متأثر از آرای ابن‌سینا باشد نه برعکس.

۳۰۸ ۴ سهروردی، نفس انسانی را حقیقتی مربوط به مشرق عالم می‌داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن‌جاست.

تلاش در رسیدن به موفقیت

روان‌شناسی

۳۱۱ ۲ هر سه گزینه (۱)، (۳) و (۴)، به انگیزه‌های بیرونی اشاره دارند، اما در گزینه (۲)، امیر به دلایل درونی، یعنی حفظ سلامتی و آرامش خود، ورزش می‌کند و به دنبال پاداش بیرونی نیست.

۳۱۲ ۴ نظام باورهای هر فرد و جامعه، موتور محرکه قوی جهت دستیابی به هدف‌های فردی و جمعی است.

۳۱۳ ۳ هر سه گزینه (۱) (دشواری تکلیف)، (۲) (استعداد و توانایی) و (۴) (بخت و شانس)، از عوامل غیرقابل کنترل اسناد هستند، لذا انگیزه جبران شکست در آن‌ها کم خواهد بود، اما برنامه‌ریزی، عاملی قابل کنترل و ناپایدار است؛ لذا انگیزه جبران شکست در این مورد بیشتر است.

۳۱۴ ۴ هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساسی و یک عنصر آمادگی برای عمل است.

۳۱۵ ۳ جست‌وجوی علت رفتار، در واقع، به معنای توجه به عوامل انگیزشی آن رفتار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در کنار خواسته‌ها، آن‌چه که رفتار انسان را کنترل می‌کند، نگرش است.
(۲) عوامل شکل‌دهنده نگرش، متنوع است و تحت تأثیر نظام شناختی فرد، باورها و ارزش‌های او قرار دارد.
(۴) انگیزه، عاملی است که انسان را به سوی رفتار معین سوق می‌دهد.

۳۱۶ ۲ ادراک کنترل و کارایی باید سازنده باشد؛ یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد، زیرا در صورت ناهماهنگی، نوعی ادراک کنترل و کارایی کاذب ایجاد می‌شود که مانع بروز رفتار است.

۳۱۷ ۴ نگرش‌ها پس از شکل‌گیری، از ثبات بیشتری برخوردار شده و تابع اصل هماهنگی شناختی هستند؛ یعنی در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.

۳۱۸ ۴ ثبت‌نام در کلاس‌های ورزشی برای رفع ناهماهنگی شناختی، معرف تغییر رفتار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) توجیه غیرمنطقی و بی‌اهمیت جلوه دادن

(۲) تغییر نگرش

(۳) انکار و توجیه غیرمنطقی

۳۱۹ ۲ هر سه گزینه (۱)، (۳) و (۴)، به اسنادهای تحت کنترل اشاره دارند، اما در گزینه (۲)، به تحریم اقتصادی که یک عامل غیرقابل کنترل می‌باشد، اشاره شده است.

۳۲۰ ۳ اگر بین کار خود و پیامدهای آن رابطه‌ای نبینیم، دست از کار می‌کشیم؛ یعنی یاد می‌گیریم که نتایج به دست آمده ارتباطی با کار ما ندارند و مستقل از عمل ما هستند. در این حالت به درماندگی آموخته‌شده می‌رسیم.

